

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань інтеграції України
до Європейського Союзу, присвячене подальшим крокам врахування і
виконання рекомендацій Звіту Європейської комісії щодо України в рамках
Пакета розширення 2025
21 листопада 2025 року
Веде засідання голова Комітету КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, шановні друзі, будемо зараз розпочинати роботу. Я тільки чекаю від секретаріату інформацію, тому що я в залі не бачу кворуму з наших депутатів членів комітету, то я хочу з'ясувати, хто у нас є на онлайні. Пан Андрій Багринець, у нас є кворум? На онлайні, я питаю. Можете продзвонити тоді. Окей.

Ми в будь-якому випадку, я думаю, що ми можемо розпочати роботу.

ВІНТОНЯК О.В. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧА. А, є, все. Дякую. Окей. Прекрасно. Тоді все гаразд. Дякую, колеги.

Тоді вітаю ще раз усіх. Вітаю вас усіх з сьогоднішнім Днем Гідності і Свободи. І мені дуже би хотілося, щоб, дійсно, ми гідно і вільно далі продовжували свій шлях до Європейського Союзу і нам вдалося реалізувати те, що українські люди, українські громадяни визначили для себе як можливість для розвитку, як можливість для майбутнього, і від нас з вами багато що залежить.

Тому ми сьогодні зібралися на засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу із залученням багатьох голів підкомітетів з європейської інтеграції, з профільних комітетів, за участю і присутністю нашого Першого віцеспікера українського парламенту, який має відповідальність координації цієї роботи на рівні Верховної Ради України, з

віцепрем'єром з європейської і євроатлантичної інтеграції, з пані послом Європейського Союзу в Україні для того, щоб обговорити, як нам спільно пріоритезувати задачі, які перед нами стоять, з огляду на те, що було оприлюднено у звіті Європейської комісії з питань розширення в тій частині, яка стосується України, і зокрема зосередитися на тих кластерах. Очевидно, ми не зможемо підняти все, а зосередитися на тих кластерах, які за визнанням і визначенням Європейської комісії є готові до відкриття. Це перший кластер, шостий і другий кластер.

Тому, колеги, я зараз офіційно розпочну це засідання. У нас порядок денний фактично з одного питання складається, і буду просити членів комітету затвердити цей порядок денний: щодо подальших кроків врахування і виконання рекомендацій Звіту Європейської комісії щодо України в рамках Пакета розширення 2025 року.

Колеги члени комітету, прошу голосувати. Хто за такий порядок денний? Прошу визначатися.

Климбуш-Цинцадзе – за.

ГАЛАЙЧУК В.С. Галайчук – за.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. *(Не чути)*

ЛЮБОТА Д.В. Любота – за.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Наливайченко – за.

ВІНТОНЯК О.В. Вінтоняк – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, колеги. Ми маємо ухвалені рішення і можемо рухатися з вами за нашим порядком денним.

Насамперед я хотіла би запросити до слова пана Олександра Корнієнка – першого віцеспікера Верховної Ради України, для того щоб окреслити його бачення з боку керівництва Верховної Ради, того, як би ми мали взаємодіяти і в тому числі з урядом, в тому числі з громадянським суспільством, з нашими партнерами, з Європейською комісією для того, щоби виконати ті задачі, які стоять в рекомендаціях Європейської комісії у звіті.

Дякую.

КОРНІЄНКО О.С. Дякую, Іванно Орестівно.

Доброго дня, шановні колеги! Перше за все подяка вам за вже такий традиційний формат, вже другий рік ми так збираємось, да, на базі профільного комітету, це вже певна традиція в нас. І ми розуміємо, що незважаючи на те, що справа євроінтеграції – це справа всього парламенту, і вона не омине жоден комітет, навіть там регламентний, умовно, але все одно профільний комітет євроінтеграції він все одно буде слугувати певним хабом, певною точкою зборки тих чи інших питань, які стосуються стратегії і тактики нашої дії по адаптації законодавства.

Це основна задача, ми розуміємо. І Звіт про розширення цього року, він достатньо нам ясно показує, вказує, які напрямки, які сектори потребують додаткової уваги, і де ми, в принципі, маємо невелику динаміку. А я хотів би нагадати, що там є два параметри. Один параметр – це глибина адаптації. Інший параметр – динаміка. І от ми маємо тримати в голові ці два параметри, тому що ми розуміємо, що навіть при великій глибині адаптації в певному напрямку, якщо ми втратили динаміку, ми можемо потім дуже довго надолужувати. І оці півтора бали, які треба будуть до чотирьох, да, ми можемо до них іти потім три роки, хоча ми могли б це зробити там в залі за один закон, умовно. Я так перевозжу на мову парламенту. Тож важливо зрозуміти, як це бачить спільнота, яка опікується євроінтеграцією в парламенті, голови профільних підкомітетів, голови комітетів ключових секторальних. Ми зі свого боку, звичайно, будемо продовжувати це активно

підтримувати. Ведемо переговори із проектами технічної допомоги про підсилення компетенції і комітету профільної євроінтеграції, і основних секторальних, трьох, чотирьох, п'яти комітетів, з тим, щоб ті сектори, які викликають найбільше уваги, могли швидше рухатись.

Говорячи про перший кластер про дорожні карти, ми маємо їх три, вони дуже важливі: Fundamentals, Rule of law і Public administration reform. І якщо ми говоримо про зміст кластерів саме всіх інших, да, то там можна говорити про певну достатньо жорстку адаптацію, переклад директив і їх імплементацію, голосування в залі, то перший кластер, звичайно, це завжди творчість. Тому цю творчість нам разом з вами і з комісією треба буде фіналізувати, зайти. У нас вже є три карти, це вже насправді, я думаю, 80 відсотків того, що ми можемо, в принципі, на що ми можемо спиратися. Але розуміючи, що є низка зобов'язань, які ми вже брали давно, вони навіть не в картах, але ми їх не реалізували. Ну, тут треба розбиратися.

Я думаю, що ті цифри і та текстова частина, яка є в звіті щодо реформ, зокрема судової, антикорупційної, це має бути дуже серйозним для нас дороговказом, ми маємо дуже серйозно в це заглибитись, вивчити. І ми вже знаємо і вже ведемо переговори з комісією. Наступного тижня буде керівник Генерального директорату DG ENEST Ян Купман тут, і ми будемо з ним продовжувати ці переговори, про Ukraine Facility і наступні подібні програми, які є фактично інструментом виконання цих дорожніх карт, зокрема. І це воно в таку єдину лінію все вбудовується. І я думаю, що нам важливо, говорячи про Звіт про розширення як про інструментальну частину, говорити про Ukraine Facility, про його темп тяж, про просадки по певним законопроектам, про ті проблеми, які є зараз з боку пошуку консенсусу в трикутнику: Верховна Рада – уряд - Брюссель. Ми такий вже маємо навіть трикутник, і я думаю, це гарний знак, що ми його маємо. Тут треба зробити ромбиком, додати ще Офіс Президента, там кого треба. Я думаю, що тут важливо розуміти, що політична криза в Верховній Раді, вона рано чи пізно

буде пройдена, як всі політичні кризи, а потім треба повертатися до цієї щоденної step by step роботи.

Що зараз я би пропонував практично серед таких висновків нашої наради практичних? Ми працюємо над планом законопроектних робіт, і я б просив всі комітети прямо, можливо, ми навіть надішлемо лист з дорученням, при формуванні своїх пропозицій, а їх пропонують комітети, нагадую, на засіданнях комітетів, звернути особливу увагу, чи є ці законопроекти в Звіті про розширення, чи є ці законопроекти в картах, в Ukraine Facility, всі ці законопроекти мають потрапити обов'язково в план законопроектних робіт, це перша його головна частина. І я думаю, що ми це маємо так з обох боків проконтролювати. І, напевно, просив би ваш комітет, Іванна Орестівна, зробити додатково потім якусь... Такої процедури немає. Але ми вас попросимо просто розглянути План на своєму засіданні, дати свою експертну думку, чи ці всі закони дійсно євроінтеграційні, чи несильно, чи, може, там щось ми забули знову, чи додали і так далі.

Тому давайте працювати. Звіт не песимістичний і не оптимістичний, я б його назвав реалістичним. Тобто у нас прагматика в стосунках з Брюсселем це завжди дуже добре, я вважаю. Дякую, пані посол, Ваша Екселенціє, за вашу активну участь в цих процесах, ми знаємо, що ми можемо в парламенті завжди на вас спертися. І сподіваємося, скоро парламент повернеться до голосування, тоді будемо повертатися і до Ukraine Facility, і нашого розширення в першу чергу також.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую, пане Олександрє.

Напевно, вперше я почула те, що звіт реалістичний. Тому що комунікація про звіт була дуже оптимістичною, така побудована на ентузіазмі. А насправді, я думаю, що критично важливо, щоби ми всі чесно подивились в дзеркало, побачили своє реальне відображення, цей звіт дає

таку можливість, і зосередилися на тому, а як нам спільно пріоритезувати ті завдання, щоби ми реально рухалися за всіма треками, які є принциповими.

Очевидно, що на тлі тих подій, які є на сьогодні в Україні, антикорупційних розслідувань, презентації цих матеріалів, збурення суспільства, збурення партнерів нам потрібно вжити чітких жорстких заходів для того, щоби поновити довіру українського суспільства, щоби поновити довіру партнерів. І, як на мене, якраз в рамках, в тому числі і виконання наших євроінтеграційних задач і пріоритезації чіткої координації їхнього виконання, може бути частина тих заходів, якими ми будемо прокладати шлях до того, щоби отримати подальшу серйозну підтримку як від суспільства, знову ж таки наголошу, так і від наших партнерів.

Тому для нас важливо, буду звертатися зараз до вас, пані Катаріно, за вашим словом, для нас важливо усвідомлювати, як Європейська комісія, як Європейський Союз на сьогодні бачать для себе ті пріоритети, над якими готові спільно працювати з Україною. Пан Олександр говорив про План України, про Звіт з питань розширення, я би ще додала, що у нас є Угода про асоціацію, яку ніхто не скасовував, у нас з вами є багато-багато різних паралельних одночасних документів, які нам потрібно звести до купи. І, очевидно, тут є розрахунок на цей національний план адаптації та сподіваюсь, що пан віцепрем'єр, пан Тарас, про це скаже. І ми будемо з вами розуміти, а як ми, власне кажучи, не в паралелі будемо рухатися за моніторингом і контролем, наглядом за всіма цими проєктами... різними документами, а як ми все-таки це зведемо до купи, що дозволить нам не дублювати якісь речі і не розпорошувати наш і так обмежений ресурс.

Будь ласка, пані Катаріна, вам слово.

МАТЕРНОВА К. Дуже дякую. Доброго ранку всім! Привітання з Революцією Гідності!

(Синхронний переклад) Це дійсно на додаток до першого...

ГОЛОВУЮЧА. ...тут переважно ті люди, кому він, може, не потрібен, але на всякий випадок, прошу.

МАТЕРНОВА К. (*Синхронний переклад*) Окей. Краще зараз? Добре.

Отже, я принесла з собою Звіт про розширення. І навіть за тих обставин, в яких ми зараз знаходимося, і тих подій, які відбуваються, звіт все одно залишається, все там визначено. Я хочу визнати, що дійсно було зроблено вражаючий прогрес з того моменту, коли Україна звернулася про вступ до Європейського Союзу, і цей звіт дійсно це відзначає. Там є певна критика слабких місць, де ще потрібен додатковий прогрес. Тому це досить-такий збалансований звіт, тому що він показує прогрес, який було зроблено з минулого року.

І Олександр говорив про ті два параметри, які в нас є, – глибина і динаміка. І що стосується динаміки, бачимо хороший прогрес з минулого року у дванадцяти сферах, минулого року це було в шести. А що стосується глибини, це рівень готовності. Минулого року була тільки одна сфера, зараз в семи сферах. Це означає для мене, що на додаток до дуже важливого обговорення, що стосується основ, правовладдя, демократії, демократичних інституцій ми бачимо, що проводиться значна робота у цілому ряді секторів, було зроблено важливі кроки на шляху до вступу. І тут я хочу визнати ключову, дійсно, ключову роль Верховної Ради і також Комітету з питань європейської інтеграції... з питань інтеграції України до Європейського Союзу, і також підкомітетів з питань європейської інтеграції в усіх інших комітетах і керівництво Верховної Ради у всій цій координаційній роботі, яка стосується прийняття величезної кількості законодавчих актів. Я знаю, що зараз ведуться обговорення стосовно того як прискорити цю роботу, як рухатися, щоб ця швидкість відповідала політичним амбіціям. І Олександр, Тарас були на зустрічі разом із моїми колегами з Данії та Литви, ми про це говорили трошки раніше цього тижня. І також ми говорили про те, що має

бути координатор, який особливо підтримуватиме роботу у Верховній Раді для того, щоб ми з нашого боку надавали всю необхідну технічну підтримку.

Що стосується звіту і подій я хочу підкреслити, що на додаток до цього звіту також була загальна рамкова комунікація стосовно усіх країн. І для мене там три основні меседжі для України.

Перше. Це те, що Україна чітко була визначена як один із лідерів Україна, Албанія, Чорногорія і Молдова. І це дійсно вражає, що на четвертому році війни у такій великій і складній країні ви все одно зберігаєте швидкість впровадження реформ разом із тими країнами, де мирне життя.

Друге. Є чіткі дати у цій рамковій комунікації, це не юридичні зобов'язання, це очікувані дати початку технічних перемовин: для Чорногорії це кінець 26-го року, для Албанії це кінець 27-го року і для України і Молдови це кінець 28-го року.

І третій важливий меседж для України – це те, що наразі на дату публікації звіту ми подолали це побоювання, що Україна буде відділена від Молдови. І наразі цього не відбулося, Україна і Молдова ідуть разом на шляху до європейської інтеграції. Я не приховую того, що дуже багато це питання обговорюється, і є дуже багато зусиль для того... багато докладається зусиль, щоб це змінили, але наразі цього не відбулося.

Отже, рамкова комунікація також визнає, і я процитую текст. Комісія відзначає потребу виправити негативні тренди, які стосуються тиску на антикорупційні органи і громадянське суспільство. Отже, відзначається, визнається те, що події, які відбулися в липні, і та діяльність, яка відбулася після липня, це відображено у звіті. І ми бачимо, що відбулося зараз. І ми зараз бачимо, що є тісна робота із урядом. Ми дивимось, зараз також вивчається, як можна виправити цю ситуацію. І насправді про це сказано також у звіті. Те, що стосується, наприклад, кластеру "Основи", на початку цього тижня всі послы країн-членів Європейського Союзу зустрічалися з Прем'єр-міністеркою, і там була присутня також і заступниця Директора НАБУ. Ми там обговорили окремі питання, які стосуються цих питань, які

визначені у звіті. І пані Іванна говорила вже про те, як важливо відновити довіру. І також під час нашої зустрічі у вівторок з Прем'єр-міністеркою ми також говорили про відновлення довіри.

Тому те, що ми зараз робимо... і я дуже рада, що ми дуже багато змогли втиснути в цей тиждень. Після тих подій, що відбулися, я зустрічалася і з НАБУ, з САП, з ОПУ цього тижня. У нас теж було дуже багато зустрічей з членами уряду, і, зокрема, ця велика зустріч з Прем'єр-міністеркою. Учора я зустрічалася із громадянським суспільством, із активістами. Тому, дійсно, символічно, що наприкінці тижня у нас відбувається ця зустріч у Верховній Раді. І я дуже рада, що мене запросили.

Давайте тоді не будемо втрачати цю нагоду - та криза, яка в нас зараз відбулася, - для того щоб скористатися цим і просунутися вперед в тих питаннях, де потрібен додатковий прогрес. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую, пані посол. Дуже дякую за вашу підтримку. Я думаю, що ми всі погодимося, що перед нами дуже багато роботи.

Запрошую до слова пана Тараса Качку, а я сподіваюся, що пан Тарас якраз дасть нам таку глибшу, предметнішу... глибше, предметніше розуміння уряду по тому, як уряд бачить виконання якраз рекомендацій Європейської комісії. Знаєте, ми пам'ятаємо, що минулого року в нас був план заходів, ну, він є, да, План заходів на виконання рекомендацій звіту Європейської комісії. Це, безумовно, там дає можливість відслідковувати те, як ми рухаємося практично. Але одночасно, ну, напевно, таких інструментів, як план заходів, не достатньо для того, щоб ми ефективно рухалися. І попри те, що є амбітна мета, про яку я чую і від уряду, і від, от зараз ми почули також і від пані посла про те, що всю там технічну роботу Україна має амбітну ціль завершити до кінця 2028 року, я прошу пробачення, але з такими темпами, якщо ми будемо рухатися, навіть будучи в передовиках, давайте просто чесно розмовляти, тут немає необхідності, по-моєму, ховатися, якщо навіть

ми будемо вважати, що ми є в передовиках цього процесу з іншими країнами, ми з вами розуміємо, що нам потрібно ще пару десятків років, якщо таким же темпом, як в 2025 році, щоби виконати всю свою домашню роботу. Тому це точно означає, що ми маємо прискоритися, це точно означає, що ми маємо пріоритезувати якісь задачі, які можуть бути там наскрізними завданнями, які допоможуть витягнути і інші частини наших зобов'язань.

Тому, пане Тарасе, з отаким розумінням, цілі амбітні – це добре, але давайте перейдемо до практичного розуміння, як ми цих амбітних цілей будемо досягати.

КАЧКА Т.А. Дякую.

Я не буду повторюватися з приводу комунікації, в нас була дуже непогана "година запитань до Уряду", мав нагоду розповісти. Я хочу, по-перше, сказати, що звіт дуже гарний. І на цій оптимістичній ноті треба максимально концентруватися не для того, щоб щось приховувати, а для того, що в нас є частина експертного середовища нашого соціального поля, яке займається євроінтеграцією, які дуже сильно старалися висвітлити цей звіт як негативний, як це в польському фільмі пізнього комуністичного... була в комедії фраза весела, що (*Вислів польською мовою*) при виїзді на захід з комуністичної Польщі. От я такого скептицизму не поділяю шукати недоліки. Я вважаю, що справді минулий рік Верховна Рада дуже добре попрацювала, і це дало нам справді гарний результат, і на цьому треба тяж акцентувати, що це добре.

Друга частина, про яку я би хотів сказати, що в нас насправді зараз ситуація полягає таким чином у плануванні того, що треба зробити і як далі рухатись, у нас є кілька... у нас додався ще один планувальний трек, тобто на додаток до Угоди про асоціацію і Звіту про розширення у нас ще завершилися всі скринінги, і в нас буде ще загальна державна програма адаптації законодавства, це такий план з нашого боку виконання всіх там стовідсотково бюрократично... навіть бухгалтерськи, грубо кажучи. Якщо

Звіт про розширення – це більше такий, як це, фінансова аналітика, який тренд іде, то національна програма... скринінги – це така бухгалтерія від а до я, що ми маємо зробити. І ще Угода про асоціацію, скринінги і, власне, план розширення.

Це все нам дає можливість точно визначити, що нам треба зробити законодавчо, прямо от все-все, можна пріоритизувати, можна не пріоритизувати, але фактично всі задачі, які можна було визначити, ми визначили. Ще додатково, можливо, будуть політичні нюанси, визначені державами-членами в рамках переговорного процесу, тому що зрозуміло, що держави-члени і на відкритті розділів мають можливість додати певні умови, і на закритті переговорів теж додати певні умови, це цілком нормальна історія.

Але і Звіт про розширення містить рекомендації, тобто теж треба не критику, а рекомендації, що ми маємо зробити далі. І ці рекомендації співпадають з тим, що у нас є фактично у скринінгових звітах. Тому тут немає ніякої додаткової програми, як це у фігурному катанні, обов'язкова і творча програма, у нас є єдина програма, що ми маємо зробити. Ми це можемо зробити, як раніше декларував уряд, до кінця 2027 року, тобто за наступні два роки, це цілком реалістична історія.

І, якщо вже таймлайн ми беремо, ще хочу нагадати, що пані Катаріна говорили, про те, що ми в групі країн, щодо яких Європейська комісія впевнена, що завершення переговорів можливе, успішне, у нас є горизонт там 2030 для вступу, він теж, його багато хто обговорює досить впевнено з європейського боку. 2028 рік, зазначений рік завершення переговорів. Тобто завершення переговорів щодо Угоди про умови вступу України до Європейського Союзу. Для того, щоб це зробити, ми повинні за наступні 24 місяці фактично всю законодавчу інституційну роботу проробити.

Це дуже багато заходів, і коли у вас є багато заходів, у нас є ризик зайти в тлумачення самої системи цих зобов'язань, які вони там по природі, нормативні, не нормативні, Верховна Рада, вони пріоритетні в Плані

розширення чи в Угоді про асоціацію. Насправді важливо пам'ятати одне, що цілісне зобов'язання, вступ в Європейський Союз, це неважливо на скільки відсотків, можна казати і на сто відсотків, це наша внутрішня задача. Для того, щоб вступити в будь-яку організацію – ОЕСР, Європейський Союз, Європейський Союз – це найбільш амбітна історія, ми маємо відповідати цим вимогам на сто відсотків, хіба що є якісь непереборні обставини, які дозволяють про винятки говорити.

І тому винятки – це лише не те, що вершина айсбергу видима, це те, що там взагалі виняток як якісь унікальні випадки, за які ми будемо обговорювати з Європейським Союзом, про які скажу чуть-чуть пізніше, але все решта, тобто 100 відсотків це наша внутрішня робота щодо приведення законодавства у відповідність до Європейського Союзу.

І ми його будемо приводити доти, доки Європейська комісія і держави-члени не визнають, що воно приведенне. Чи це є врегульовані історії, як, наприклад, там, не знаю, технічне регулювання чи статистика, якщо ми вже будемо говорити фундаментальним кластером, чи це такі більш гнучкі і більш фундаментальні речі як верховенство права, де є юриспруденція, тобто думка про право, і там багато розумних людей, суддів, професорів, експертів в Європейському Союзі. Я сподіваюся, вони нам всі допоможуть в цій частині.

І тут треба говорити про те, що... зацентувати увагу на суті питань, які в нас є, і що очікують. Ключовою роботою є робота парламенту. Тобто весь наш темп переговорів залежить на 100 відсотків від парламенту. І фактично в усіх сферах стартовою точкою є завершення законодавчої роботи, чи це інтелектуальна власність, чи охорона здоров'я, чи статистика, чи антикорупція – все одно є законодавчі речі, які більшою мірою або меншою, але їх треба зробити.

І тому очевидно, що я дуже радий, що ми після літнього затишшя якось відновили роботу по Ukraine Facility і знайшли правильну таку самоорганізацію відповідно до знову ж таки дорожньої карти по

демократичних інституціях до такої більш класичної роботи парламенту, діалогу з профільними комітетами, з фракціями, з окремими депутатами щодо змісту законопроектів. Це абсолютно правильна історія. Але нам треба зберегти цю культуру, але при цьому якось структуруватися і пришвидшитися, наскільки це можливо. Тому очевидно, що законопроект 13653 про Fast Track нам потрібно зробити. Хочу теж наголосити на тому, що його мета не позбавити голосу суб'єктів законодавчої ініціативи, якими є кожен з депутатів щодо права подавати поправки, а мета полягає упорядкувати законодавчу роботу таким чином, щоб в роботі парламенту пріоритетом були закони з загальнодержавної програми адаптації і при цьому при розгляді враховували, що вони розроблені спільно з Європейською комісією, перевірені Європейською комісією. Оці елементи є важливіші. Все решта, тут, навпаки, нам потрібно, щоб парламент максимально був відкритий і залучений.

І хочу сказати ще, що в нас насправді залишилось... Задача досить проста, да, тобто ми вийшли фактично, насправді це є фінішна пряма в переговорах з Європейським Союзом, тому що досвід всіх наших сусідів, які вступали в Європейський Союз, говорить про те, що початкова політична робота займає багато років, а потім старт переговорів займає багато років. Але коли країна зайшла в ситуацію, коли вже скринінг пройшов і далі, це все реалістично зробити за 2-2,5 року, можна навіть швидше, все залежить від, власне, якості роботи уряду, парламенту в законодавчій роботі.

Але при цьому нам з вами залишилися фактично найскладніші і найкомплексніші речі. Тобто якщо ми говоримо про транспорт, це питання, зрозуміло, залізничного транспорту і реформи залізничного транспорту. Якщо ми говоримо про інтелектуальну власність, це фактично нова редакція всіх законів у сфері інтелектуальної власності. Якщо ми говоримо про цифровий ринок, це теж парадоксальна історія, в нас дуже високі оцінки по цифровізації, і ми справді зробили дуже багато речей щодо фактичної цифровізації. Але питання щодо регулювання ринків в нас, насправді, ще ми

тільки починаємо дискусію щодо впровадження Digital Services Act і Digital Markets Act, і захисту персональних даних, і це все теж треба максимально зробити.

Але коли ми говоримо про найважливішу роботу, це, безумовно, робота в частині верховенства права. І тут у нас теж є і позитивна історія. На мою думку, що той рівень структурних реформ, який в нас здійснений і в судочинстві, за останні 10 років, я би брав такий горизонт, і в частині правоохоронних органів, він робить реформи в цій частині незворотними. Тобто зараз немає можливості, не знаю, там роботу Національної поліції повернути до створення нової Національної поліції, яка була створена 10 років тому. Тобто навряд чи ми повернемося до міліції, тобто очевидно, це вже покоління пішло і далі. Але при цьому нам треба буде фактично наново схвалити законодавство, щодо всіх правоохоронних органів, завершити реформи інституційні, компетенційні, і це стосується і Національної поліції, і ДБР, і БЕБ, і всіх. В нас є комплексний стратегічний план і в нас там справді дуже багато заходів в цій сфері, але без оновлення законів в цій сфері нам не обійтися.

Нам потрібно фактично настільки багато поміняти в Кримінально-процесуальному кодексі, що, в моєму розумінні, це тягне знову ж таки на комплексну реформу кримінального процесу. В дорожній карті у нас там є дуже багато точкових змін, але вони виглядають таким чином, що це правильніше було би навіть зробити якимсь комплексним переглядом, такою рекодифікацією навіть, якщо ми беремо такий термін. Нам потрібно реформувати і адвокатуру, і правничу освіту, і судові експертизи, у нас Закон 1994 року, і нам це треба буде максимально швидко робити. Без парламенту ми це не зробимо, і, очевидно, це буде важлива історія.

І далі наступна частина, де роль парламенту буде важлива, і уряду теж, це наша спільна робота, – це забезпечення роботи інституцій. І це, насправді, ми з вами знаємо, наскільки це важко, тому що нам потрібно забезпечити максимальну легітимність там призначення людей, відбору людей, тому що

довіра до них має бути велика, фінансування, всі процедури. Це ми пройшли по кількох інституціях, там по ВККС, по Вищій раді правосуддя, вони цього року досить добре запрацювали. В нас дуже непоганий процес по відборі суддів Конституційного Суду.

І якщо правильно подивитися на роль Дорадчої групи експертів, яка допомагає нам фактично посилити довіру до якості тих людей, які відібрані в Конституційний Суд, серед наших партнерів. Тому що це теж дуже важливий нюанс. Олександр сказав, що в цій частині в наша така, творча історія. Я відразу і про лінію згадав, і в цій частині насправді є дуже чіткий індикатор. Тобто в нас... *(Не чути)* аналогія дуже-дуже проста, тобто є такий, був, вмер, архітектор австрійський Хундертвассер, і всі знають його цей сміттєспалювальний завод у Відні. І його головна ідеологічна теза була про те, що пряма лінія – вона безбожна, там немає... Гармонія може бути лише, якщо правильно ці лінії намалювати.

Але в судочинстві є дуже чітка... взагалі у верховенстві права, правоохоронних органах і в судових органах, чіткий такий момент, коли чудо сталося, як в католицькій літургії: дзінь – і все, чудо сталося. Так от, це "дзінь" полягає в тому, що в Європейському Союзі визнаються рішення судів в кримінальних справах, і в цивільних справах, в господарських справах, і в адміністративних. І якщо воно не буде визнаватися, з тих чи інших причин, з приводу того, що немає довіри до якості роботи суддівського органу чи, там, судових експертиз так само, ми не вступимо в Європейський Союз, тому що тоді це не має сенсу. Це так само, як з безпечністю харчових продуктів і з експортом молочної продукції. Якщо є довіра до роботи ДПСС, ми експортуємо молочну продукцію, немає довіри до ДПСС – у вас може бути святе молоко абсолютно, але його не пустять в Європейський Союз. Те саме абсолютно з правоохоронними органами.

Тому нам насправді потрібно максимальне залучення міжнародних експертів до відбору фахівців, відбору людей в ці інституції. І тут теж дуже потрібна буде роль парламенту, уряду для того, щоб це все зробити.

Сам звіт переповідати немає великого сенсу. По-перше, тут фактично є з боку уряду і з боку парламенту ключові гравці по переговорах. Звіт не може бути скорочений, коли він стає синтетичним, втрачається розуміння, які реформи ми маємо зробити. Тому треба просто насправді пам'ятати, що здебільшого це ті реформи, які дискутувалися в профільних комітетах, з тих чи інших причин вони ще не реалізовані, тому що вони надто комплексні і складні, у воєнних умовах не так легко їх зробити. Але їх треба зробити, доробити і у нас є для цього всі підстави. Все. Давайте.

ГОЛОВУЮЧА. Я зараз, пане Валентине, я дам вам слово. Я хочу, давайте так, зорієнтуватись. Я хотіла, щоб нам зараз дати слово представникам якраз коаліції громадських організацій, які готували тіньовий звіт, це тіньовий звіт, по 23, 24 розділу координувала Лабораторія законодавчих ініціатив, Світлана Матвієнко є на онлайн-зв'язку. Тут є з нами Андрій Боровик з Transparency International. Але, зараз, одну секундочку. Але я також знаю, що пан Тарас буде мусити, на жаль, якось....

КАЧКА Т.А. Duck out це називається англійською мовою. Качка duck out.

ГОЛОВУЮЧА. Качка duck out. Тобто Тарас поінформував сьогодні зранку, що він не зможе бути з нами довго, буде ще тут хвилин 15.

КАЧКА Т.А. На цій нараді не можу бути довго, в цілому я...

ГОЛОВУЮЧА. Сьогодні зранку з нами тут може бути недовго. Ми вам бажаємо здоров'я, звичайно, пане Тарасе.

Тому, пане Андрію, дозвольте я спочатку дам можливість, може, давайте, да, 2 хвилини – загально про звіт, бо ми перейдемо потім до першого кластера, якраз будемо говорити. Тому, може, два слова пан Андрій,

і тоді я радше би скористалася тим, що народні депутати хотіли би задати конкретні питання панові Тарасу і, можливо, пані послу так сама.

Будь ласка.

БОРОВИК А.П. Іванна Орестівна, дякую.

Хотів би нагадати просто шановним учасникам цієї чудової наради, що схожа, дійсно, була рік тому і коаліція тих самих організацій, які минулого року підготували тіньовий звіт, але відмінність його від попереднього року, що він стосується не тільки XXIII глави, а вже і XXIV. Тому ті, хто, можливо, чули або бачили цей звіт, знають, що його розмір більше тисяча сторінок, тому я тут не можу так їм розмахувати, бо це доволі важко його з собою носити.

Я дуже вдячний, насправді, членам коаліції, я просто зобов'язаний їх всіх назвати. Це і "Трансперенсі інтернешнл України", яку я представляю, і "Лабораторія законодавчих ініціатив", "Центр прав людини ZMINA", "Адвокат майбутнього", "Європа без бар'єрів", Асоціація правників України та "Європейська правда". Тобто доволі обширна коаліція, вона майже не змінилася з попереднього року. Чудові експерти. І сьогодні детальніше можна буде обговорити результати цього звіту, бо він набагато детальніший, там є більше 500 проблем, рекомендацій або як ми це не називаємо, але тих речей, яких бажано було б різним гілкам влади зробити для того, щоб прискоритися щодо євроінтеграції.

Але також треба і відмітити ті десятки державних органів і десятки експертів і службовців, які допомагали насправді фактично своїми відповідями у підготовці цього звіту. Тільки в розділі по антикорупції ми отримали відповіді дуже вчасні і насправді дуже якісні від дев'яти державних органів і провели більше 20 інтерв'ю.

І що це треба важливе пам'ятати, що цей звіт не готується впродовж одного місяця, він великий і він готується впродовж року. Перший драфт апдейт по ситуації в Україні ми надаємо Єврокомісії ще навесні. І далі вже

просто його апдейтами до тих подій, які у нас відбуваються, як позитивних так і негативних.

З найбільш позитивного моменту, бо ми тут багато говорили за оптимізм, то я це підтримую, оптимізм краще, ніж негатив – це за останній рік досягнення, що у нас з'явилася дорожня карта з верховенства права, яку треба, правда, тепер виконувати. Тобто, з одного боку, добре, а з іншого боку, ну, таке.

І наостанок ще прокоментую слова про те, що комусь хтось шукав негатив у Звіті про розширення з ЄС. Не знаю, хто це був. Я зазвичай закликаю, давайте дивитися в практичну площину, в рекомендації, які там є, і їх спільно виконувати, і боротися з тими, хто проти них.

А так, Іванно Орестівно, дуже дякую за слово. І мої експерти, і тут от всі члени коаліції, і всі присутні з радістю матимуть слово і виступлять по кожній зі своїх частин.

ГОЛОВУЮЧА. Знаєте, в нас деколи навіть така елементарна річ, як присутність громадських організацій, забирає багато енергії, щоб їх забезпечити тут фізично. Але ми вдячні, що впоралися, хоча було певне затинання сьогодні зранку, і через, наприклад, Сергій Сидоренко не дочекався, поки його пустять на блокпосту, бо знову щось не спрацювало. Але я вдячна Апарату за те, що все-таки пішли нам назустріч, але це потребувало, на диво, боротьби знову.

Будь ласка, пане Валентине Наливайченко, вам слово.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Дякую.

Шановні колеги, всіх вітаю з Днем Гідності та Свободи України. Питання, оскільки ми працюємо все ж таки в режимі засідання, під стенограму, до віце-прем'єр-міністра України. Як і коли, які рекомендації Єврокомісії ми виконуємо? Наприклад, завтра 22 листопада. Яка рекомендація і які законопроекти готові від уряду? Конкретніше, які

правоохоронні органи і яким чином ми підсилимо і реформуємо, які готові пропозиції, озвучте, будь ласка.

Питання номер 2. Як готові, ми готові, просимо уряд подати найближчим часом законопроекти на підсилення повноважень НАБУ, САП у міжнародно-правовій допомозі. Які міністерства залучені вже вами? Якщо ні, я просив би під протокол в тому числі проголосувати це як доручення сьогоденішнього засідання нашого комітету уряду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Можливо, є ще якісь запитання зразу до pana Тараса від колег членів комітету і підкомітетів? Будь ласка, пане Тарасе, може, це питання.

КАЧКА Т.А. Дякую.

Я хотів би сказати, що, по-перше, до нас звернувся Руслан Олексійович з запитом фактично про пріоритетні законопроекти. Ми цей лист направили. Ми намагаємося формалізувати цей список. Також я озвучував список з тих законопроектів, які перебувають на розгляді, до Верховної Ради під час "години запитань до Уряду". Ми, в принципі, можемо, не знаю, ще на комітет направити, але, думаю, що Руслан Олексійович поширить цей зміст.

ГОЛОВУЮЧА. У нас є від вас лист на комітеті. Ми просто ще не мали можливості його розглянути, тому що секретаріат його опрацьовує.

КАЧКА Т.А. Наступного засідання комітету, наприклад, детально його розглянути. Так само ми готові представити, і це в наших інтересах, всю дорожню карту з верховенства права, там покроково там 500 заходів, і, як ви знаєте, воно вже апокрифізується через тіньові звіти, тіньовий до тіньового звіту і всі решта речі. Тому справді я думаю, що треба навести фокус, нас цікавить дорожня карта з верховенства права і скринінгові звіти, в цій

частині діалог з Європейською комісією, але це потребує окремого якогось засідання, так само відкритого... це просто дуже великий обсяг інформації.

Щодо права антикорупційної... посилення антикорупційної інфраструктури, справді у нас є два фактично питання щодо міжнародного виміру правосуддя: це питання міжнародної правової допомоги і компетенція створювати міжнародні слідчі групи. І в Міністерстві юстиції ці законопроекти є. Я думаю, що ми їх, в принципі, наш план до кінця року їх подати на розгляд Верховної Ради, може швидше це вдасться. Я думаю, Людмила Петрівна виконує обов'язки міністра, але нам, я думаю, треба теж міністра і це все подати належним чином. Тому тут немає ніяких великих проблем.

Також ми обговорювали питання судової експертизи для більш ефективної, але... Не але, тут наше бачення є досить простим: ми готові максимально посилювати інститут судової експертизи в цілому, не лише для НАБУ, а й для інших правоохоронних органів. Це потребує модифікації Закону "Про судову експертизу", який у нас 94-го року, і його фактично оновлення теж у нас є очікування, що і по дорожній карті з верховенства права, і оце зараз у діалозі з МВФ у нас це обговорюється, що цей дедлайн, який встановлений дорожньою картою, перший квартал 2026 року є прийнятним. І ми в рамках визначеного дорожньою картою будемо рухатись.

По всьому решта, я думаю, що треба зробити рішення комітету щодо організації засідання щодо представлення конкретних заходів, можливо, спільно з Комітетом з питань правоохоронної діяльності, правової політики, щоб спільно представити всі ці речі, це ми дуже навіть потребуємо.

Так. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Очевидно, колеги, ми точно так, як завжди, з вами робимо, ми наприкінці нашого засідання ми спробуємо там за основу прийняти те рішення, яке ми підготували там заздалегідь. Але одночасно вийдемо на доопрацювання в результаті всієї стенограми, да, і

доопрацювання всіх пропозицій, і тоді винесемо це на повноцінне рішення в цілому. Я переконана, що колеги підтримають вашу пропозицію, пане Валентине.

Ви не... Окей, не так. Ви сказали, знову ж таки, про багато паралельних треків, пане Тарасе, там, знову ж таки, дорожні карти, скринінги, звіт, Угода про асоціацію, План України і так далі, і сказали про те, що ось нам треба там національну програму адаптації. Коли ви її плануєте презентувати, я не знаю, якісь дедлайни для себе визначити? І чи правильно я розумію, що насправді складові всіх цих елементів, про які ми говоримо, вони увійдуть у цей національний план адаптації? І чи це буде тільки про адаптацію законодавства, чи і про підзаконку, тобто про конкретні кроки, які має зробити не тільки уряд, а і інші органи?

КАЧКА Т.А. Я відповім і побіжу, так, бо Юлія Анатоліївна нагадувала, що я вже запізнююся.

У нас є... ми запустили традиційний план заходів по рекомендаціях Плану розширення, тобто це до Пакета розширення, як і минулого року, так і цього року. Національна програма адаптації в нас по ідеї буде готова до кінця цього року в залежності від завершення роботи по скринінгових звітах і підготовки переговорних позицій з боку Європейського Союзу. Це питання там фактично плюс-мінус 10 днів. Тобто в нас такий план є, ми зможемо його презентувати, це буде дуже великий за обсягом документ.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую.

Ну, і поки ви будете... Дякую за вашу присутність. І поки ви будете виходити, я вам на дорогу скажу, що це... Да-да-да, що це дуже добре, коли ви говорите про 13653 – fast-track, який треба прийняти, законопроект, але він був внесений в Раду без консультацій з основними стейкхолдерами, і я вважаю це неприпустимим. І тому там є й альтернативна історія, будемо

сідати і говорити, якщо хтось готовий взагалі говорити до того, а як забезпечити нам тут fast-track у проходженні в парламенті тих чи інших ініціатив.

Колеги, ми маємо тут представників урядовців, ми маємо представників громадянського суспільства, дякую народним депутатам. Да, ми можемо з вами перейти до практичних речей, які стосуються якраз насамперед першого кластеру, так, а потім і другого, і зокрема шостого. Якщо ми зачепимо зараз якісь інші речі, які будуть стосуватися інших кластерів, то я буду тільки вдячна з тим, щоби могли просто, можливо, для себе додаткові зробити задачі по інших кластерах і провести додаткове якесь засідання, оскільки вони в даний момент не завершені.

Тому, переходячи до розмови про перший кластер, очевидно... Пані посол теж має йти, так, я знаю, що пані посол... Якщо є питання до пані посла, я думаю, що ми переходимо в режим з вами такої робочої...

Інструменту немає, так? Тоді ми дуже дякуємо, пані Катаріно, да, і будемо продовжувати взаємодію вже в інших форматах. Дякую, вибачте. Добре, що є онлайн, бо я би тільки тепер отримала як голова комітету.

Дякую.

МАТЕРНОВА К. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. А, ще можу, отут я можу читати багато? Окей, дякую. Ставайте в чергу, колеги члени комітету, хто буде гарно себе вести, да. Як в бібліотеці будемо...

Колеги, якщо говорити, ми маємо тут присутню виконувачку обов'язків міністра юстиції. Я думаю, що буде коректно, пані Людмило, що ми до вас насамперед звернемося. Але давайте так-от, і ми звернемося до вас, і давайте ми зробимо таким чином, якщо можна: представник уряду, представник громадської організації, питання народних депутатів, коментарі і так далі народних депутатів. Але хотілося б, щоб це було динамічно, так, і знову ж

таки давайте за пріоритетами. Тому що я дуже сильно "за" говорити про оптимізм, про наші шалені успіхи, але коли ти читаєш, і це буде, це, може, не до вас, а, може, і до вас запитання, Тараса хотіла запитати. От є практична дуже одна така невелика рекомендація. Давайте повернемо конкурси до прокуратури, бо ми їх знищили тим самим законопроектом, яким ми, не ми, яким парламент України намагався знищити незалежність НАБУ і САП. І ми тільки частково поновили те, що ми знищили.

Є чітка рекомендація в Ukraine Report, можу знайти, на якій сторінці, є законопроект, який зареєстрований буквально одразу паралельно з тим як ми побачили, що НАБУ і САП, відновлюється їхня незалежність, а оцей шматок забувся. Як уряд вважає, чому уряд не пріоритезує цей законопроект? Можливо, уряд буде вносити, це наш, це депутатський законопроект, ще й від опозиції, боже борони. Добре. Уряд пріоритезує це для себе як завдання чи ні? І от просто по практичних речах, які стосуються от вашої сфери, просила би висловитися.

Дякую.

СУГАК Л.П. Дякую, Іванно Орестівно.

Доброго дня, шановні народні депутати!

ГОЛОВУЮЧА. Говоріть голосніше, бо зала така, що не дуже добре чути.

СУГАК Л.П. Доброго дня, шановні колеги! Я тоді максимально конкретно по пріоритетах. Дійсно, Міністерство юстиції проаналізувало Звіт розширення, крім того, ми проаналізували ті заходи, які віддзеркалюються в нас зокрема і в дорожніх картах, і в Ukraine Facility. Звичайно, ми ж долучаємося до розробки плану заходів з імплементації enlargement report.

На чому хотіла би сфокусувати увагу? Наприклад, якщо ми візьмемо питання прийняття законодавства для цифровізації виконавчого

провадження, цей захід у нас є і в Facility, про нього неодноразово говорили представники європейської сторони, є цей законопроект в парламенті, він проходить багато трансформацій, довгий в нього шлях, але ми все-таки очікуємо його прийняття найближчим часом, тому що, дійсно, він у нас закріплений і в Facility.

Другий напрямок – це вдосконалення процедури подання...

ГОЛОВУЮЧА. Ви мене чуєте, пані Людмило? Бо я знаю, що зала така... Чути? *(Не чути)*

СУГАК Л.П. Може, так буде краще. Потім другий напрямок – це перевірка декларацій про доброчесність суддів та оптимізація системи декларування, дійсно, теж є розроблений цей законопроект, він перебуває в парламенті, тривають по ньому дискусії, але це питання, на якому неодноразово наголошують наші європейські колеги.

Потім напрямок визначення дисциплінарних проступків, пов'язаних з поведінкою суддів. Є два законопроекти у парламенті – основний і альтернативний, це 13137, 13137-1, на них треба було б звернути увагу теж.

Прозорість процесів добору, зокрема щодо відбору членів з'їзду Ради суддів, Ради прокурорів та Голови ДСА. У нас там стоїть термін виконання II квартал 2026 року, і, звичайно, це питання теж у пріоритеті і у європейської сторони.

Тарас Андрійович звертав увагу на питання адвокатури. Це надзвичайно важливе питання, яке передбачає комплексну реформу адвокатури. Тому що і в дорожній карті у нас там є ці заходи, звичайно, у нас там стоїть строк кінець 2026 року, але ми розуміємо, які комплексні зміни треба вносити. Це, зокрема, і приведення законодавства про адвокатуру у відповідність до європейських стандартів, це реформування органів адвокатського самоврядування, визначення чітких відкритих конкурсів,

процедур обрання на керівні посади, це імплементація директив Європейського Союзу в цьому напрямку.

На сьогодні Міністерством юстиції розроблено проект розпорядження про створення Міжвідомчої робочої групи, яка буде працювати над проведенням цієї реформи. До неї увійшли і представники уряду, народні депутати, наші європейські колеги, тому що досить важливо, щоб розробляючи такий комплексний законопроект, ми одразу розуміли бачення європейської сторони. Щоб у нас не було так, що ми розробили проект до якого потім буде багато зауважень від наших європейських колег.

Якщо ми говоримо про блок "Антикорупція", звичайно, всі ці пріоритети нам відомі, я думаю, що потім, можливо, колеги теж додадуть. Але дійсно те, що сказав Тарас Андрійович, це питання судової експертизи. Ми навіть раніше зверталися до європейської сторони, щоб вони нам надали асесмент і проаналізували, як розвивалася система судової експертизи в Україні з початку незалежності, що ми маємо зараз і як нам рухатися далі. Ми ще той асесмент не отримали, ми їх перепитаємо, коли його можна буде отримати, тому що то було давнє питання.

Звичайно, актуальним залишається питання, це розробка нового ДАП, це теж дуже важливо. Якщо ми говоримо про блок фундаментальних прав, це захист прав людини, то варто звернути увагу нагальне питання це питання захисту персональних даних. Зокрема, теж в парламенті перебуває два законопроекти: перший – це про захист персональних даних і другий – це про Національну комісію з питань захисту персональних даних та доступу до публічної інформації. Обидва ці законопроекти Міністерство юстиції підтримує. Ми надавали до них пропозиції. З ними працює в основному, це омбудсман, але вони теж організовували широке обговорення цих законопроектів і вони теж у нас на часі.

Блок "Юстиція, свобода і безпека"...

ГОЛОВУЮЧА. *(Не чути)*

СУГАК Л.П. Мабуть. Я лише хотіла сказати, що там глобально питання стоїть, це імплементація КСП, і це у нас теж передбачено дорожньою картою. Тому фактично всі ті нагальні зобов'язання і рекомендації, які є у нас і в enlargement, вони так чи інакше дублюються або Facility Plan, або в дорожніх картах, тому рухаємося в тих напрямках, орієнтуємося на строки, які у нас визначені цим документом.

ГОЛОВУЮЧА. Деякі терміни, які визначені як, наприклад, II квартал 2025 року, але воно ніде... Знаєте, ми вже в IV кварталі знаходимося, тому насправді дорожні карти – це дуже добре, але виконання їх, непевно, принциповіше і важливо.

Будь ласка, пане Валентине, ви хотіли щось запитати.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Коротке питання. Пані міністр, скажіть, чи були перемовини вже у вас з Міністерством юстиції США та/або ФБР США з метою сприяння розслідуванню НАБУ та САП?

СУГАК Л.П. Ні, ми такі перемовини не ведемо.

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що, можливо, є взаємодія і вона точно є на рівні НАБУ.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Питання в іншому: Міністерство юстиції з Міністерством юстиції не було. Ясно.

ГРИБ В.О. Пані Іванно, можна слово.

ГОЛОВУЮЧА. Так, пані Вікторія. Да, будь ласка, пані Вікторія Гриб. Вибачте, бо мені з боку не видно.

ГРИБ В.О. Колеги, ми сьогодні слухали віце-прем'єр-міністра і він говорив, який гарний звіт. Він, може, і гарний, але, на превеликий жаль, те, що ми бачимо відбувається в нас безпосередньо з виконавчою владою, я маю на увазі виконанням законів, то, можливо, всі розуміють, що тут є величезні проблеми. Мені здається, от якраз законодавство – це одна річ, а імплементація виконання цього законодавства – це зовсім інша річ. Те, що відбувається з нашою судовою системою на сьогодні, ми можемо перевіряти їх декларації, робити все, що завгодно, але незалежного суду у нас сьогодні просто не існує, бо є просто страх, страх цих суддів перед іншими правоохоронними органами. В нас на сьогоднішній день дуже багато проблем з правами людини. Мені здається, всі це дуже добре розуміють, але в дорожній карті я там, якщо чесно, того не побачила.

Тому основний акцент зараз потрібно робити не тільки на зміні законодавства, а на також імплементації законодавства, якщо ми говоримо про адвокатів і адвокатське самоврядування. Ви знаєте, поки в нас у адвокатів не буде такої самої броні, як є бронь зараз у суддів і у прокурорів, то на превеликий жаль, про самоврядування тут можна тільки говорити. Бо є тиск також на адвокатів сьогодні, тому що якщо щось не так, то зразу забирають, мобілізують. Давайте от на цьому також зосередимося.

Дуже дякую, пані Іванно, за те, що сьогодні проводите такий круглий стіл

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Вікторія.

Не можу з вами не погодитися стосовно того, що, так, ухвалення законодавства – це тільки одна невелика частина того, як працює система. І для того, щоби вона дійсно працювала, потрібно, щоби законодавство було дотримано і щоби були створені всі механізми для його реалізації і виконання.

Колеги, я би пропонувала зараз, можливо, так було би логічним мені здається, по XXIII главі, якщо я не помиляюся, звіт коаліції, кілька слів, будь ласка. Хто буде говорити? Карина Асланян – Лабораторія законодавчих ініціатив. А тоді ми запросимо НАБУ і САП до слова. Добре?

АСЛАНЯН К.І. Доброго дня, колеги! Дякую за слово. Буквально декілька важливих моментів з тіньового звіту в частині судів і потім буквально на хвилину передам слово колезі по прокуратурі.

Значить, що важливо зараз... Я зараз буду говорити про те, що стосується безпосередньо парламенту і на що парламент буде впливати. Лабораторія законодавчих ініціатив і ще приблизно 80 громадських організацій наголошували на необхідності повернення міжнародних експертів в комісію з добору членів ВККС. Цю рекомендацію ми побачили і в Enlargement report. Законопроект був зареєстрований в червні, його номер 13382, але він не рухається. От його би варто було рухати. Бо через рік про повернення міжнародних експертів в цю комісію спитають. Крім того, дуже важливо, і це наголосила Єврокомісія в своєму звіті, що при доборі суддів Верховного Суду так само були присутні міжнародні експерти.

Другий напрямок, на який звертаю увагу, це заповнення вакансій в Конституційному Суді і в ВРП. Ми знаємо, що парламент провалив заповнення своїх вакансій. Тому зараз конкурс розпочався знову. І Єврокомісія наголосила, що такого, в принципі, далі бути не повинно, тому що, як каже пан Тарас, конкурси у нас хороші, але результат у нас, на жаль, нульовий, принаймні з боку парламенту.

Що стосується Вищої ради правосуддя, то там вже чотири роки адвокатське самоврядування не надає двох представників. Це, звісно ж, впливає на кворум. І, власне, саме на це парламент теж мав би звернути свою увагу.

Так само звертаю увагу на необхідність внесення технічних змін до Закону "Про Вищу раду правосуддя". Зараз там присутня норма, яка каже, що

кандидатів має бути вдвічі більше ніж вакансій, наголошую на цьому, це важливий момент. Просто буває, що одномоментно вакансій там 8 чи 10, і це означає, що на голосування треба виносити там 20 людей. Так, буває проблемно знайти 20 людей, які одночасно там пройшли і відповідають критеріям компетентності, доброчесності і так далі. В усіх інших законах присутня норма, коли є два на місце, а в цьому законі хтось технічно недопрацював, тому ми би просили парламент виправити цю технічну помилку.

Дуже важливе завчасне оголошення конкурсів для уникнення зупинок у роботі органів, ми це мали і стосовно ВРП, і стосовно Конституційного Суду цього року. Наголошую, що квота парламенту у ВРП, строк повноважень закінчиться наступного літа. Це значить, що вже час оголошувати на ці дві посади конкурс.

Посилення спроможності Громадської ради доброчесності. Тут важливо говорити і про секретаріат для ГРД, яка перевіряє кандидатів у судді і діючих суддів, і про зміну структури формування та фінансування для уникнення монополізації. Все детальніше ви зможете про це прочитати в тіньовому звіті.

Не менш важливо забезпечувати належне фінансування судової влади, тому що кожного року це приблизно на 60 відсотків, цього очевидно не достатньо, тому що люди в судах першої інстанції продовжують отримувати зарплату менше ніж прибиральниці в супермаркетах. Якщо ми хочемо побудувати сильну судову систему, це неможливо зробити, коли людина отримує на руки 8 чи 10, чи 12 тисяч гривень.

Єврокомісія наголосила на розбудові IT-інфраструктури судів. Це потрохи рухається, тому я думаю, що десь приблизно через рік будуть трошки кращі результати з цього приводу. Але парламент, в принципі, теж має підключатися в ці процеси.

Що ще хвилює громадський сектор і про що теж зазначила Єврокомісія у своєму звіті? Це парламентська ТСК, яка має розслідувати корупцію в

судах, в правоохоронних органах, але чомусь почала з громадського сектору і з Вищої кваліфікаційної комісії. Тобто замість того, щоб сконцентруватися на таких питаннях, як обшуки без ухвал, які постійно відбуваються, ще обшук не закінчився, вже якісь там фотографії людей в спідніх білизнах по всіх телеграм-каналах. А натомість що відбувається? Парламентська ТСК викликає то членів ГРД, то ВККС, допитує їх в якості свідків, про це не попереджує. Тому дуже би хотілось реакції парламенту на ці всі процеси.

Передаю слово Євгену для того, щоб він наголосив по прокуратурі.

КРАПИВІН Є.О. Дякую.

Шановні члени комітету інші учасники засідання! Я коротко хочу сказати про прокуратуру, оскільки, правосуддя складається не лише із судоустрою, а з суміжних інститутів, і це прокуратура, адвокатура. І цього року Звіт про розширення від Європейської комісії, так само, як тіньовий звіт, вони доволі соголосні в цьому питанні і є доволі критичними саме в частині прокуратури. Тому що крім тих обіцяних реформ, які роками плануються і посуваються строки, на кшталт виконання рекомендацій 4-го раунду оцінювання ГРЕКО 2017 року щодо дисциплінарної відповідальності прокурорів, на кшталт впровадження конкурсів на керівні посади і так далі. Ці всі законопроекти ми ще побачимо у 2026 році, і активно будуть обговорюватись у парламенті.

Але липневі події, про що вже, власне, сказала шановна пані голова комітету, вони призвели до того, що в частині НАБУ і САП ми повернули процесуальну незалежність, але прокуратура найбільше постраждала від цього, таким чином, що у нас на час воєнного стану повністю скасовані конкурси в прокуратуру. Якщо раніше треба було проходити конкурс, конкурс проводила незалежна кваліфікаційна дисциплінарна комісія, тепер для того, щоб потрапити в обласну прокуратуру, в Офіс Генерального прокурора, достатньо просто написати заяву на ім'я керівника, і, якщо ви йому подобається, він вас візьме. Ще нюанс, у вас має бути 3 або 5 років

юридичного стажу. При цьому парадоксальна ситуація, щоб потрапити в прокуратуру нижчого рівня, в окружну, конкурс досі на рівні закону зберігається. Але фактично людей заводять в обласну і потім вниз або вгору.

Дійсно, є законопроект 13601, він лежить з серпня, його можна було б давно проголосувати і виконати рекомендацію. І це не лише рекомендація тіньового звіту, Європейський Союз прямо говорить, що Україна має утриматись від застосування цих повноважень, тому що вони не узгоджуються з європейськими стандартами. Очевидно, якщо має утриматись, то їх треба скасувати.

Також мова йде про заполітизований порядок призначення Генерального прокурора. І не тому, що у нас 7,5 місяця не було Генерального прокурора, бо Президент не міг визначитись з кандидатурою. Ця рекомендація була в 2023-у, вона була в 2024 році. В Європейському Союзі Генеральний прокурор обирається на конкурсних засадах, до цього залучається прокурорське самоврядування, або воно безпосередньо його проводить. Ми лише в дорожній карті реформ написали, що в IV кварталі 2027 року це питання буде вивчено, не те, що розроблено законопроект, не те, що впроваджено конкурс, просто Україна вивчить, які є моделі призначення навіть не Генерального прокурора, призначення керівництва прокуратури в країнах ЄС. Це я дослівно цитую дорожню карту з питань верховенства права.

І останнє. Той самий Генеральний прокурор, про якого я вже згадав, Європейський Союз правильно абсолютно пише, що його повноваження були надмірним чином розширені, мова йде про процесуальні повноваження, ті самі витребовування матеріалів справи, залишені їх в себе, надання вказівок керівнику органу досудового розслідування в обхід прокурору. Тобто в прокурора є провадження, він його процесуальне керівництво здійснює, тут приходить Генеральний, дає якісь свої паралельні вказівки і їх мають виконувати. Так, це не поширюється на провадження НАБУ і САП, але це поширюється на провадження ДБР, БЕБ, Нацполіцію, які розслідують

не менш важливі і суспільно небезпечні злочини. І в цьому сенсі на ці повноваження, а у нас чомусь мало звертають увагу, але Європейська комісія розібралася і прямо в Звіті про розширення написала, що це посягає на прокурорську незалежність і дисбалансиє кримінальний процес.

Тому те, що може зробити парламент, насправді ухваливши всього лише один законопроект, уже був згаданий, повернути в попередній стан, який існував до липня 2025 року і працювати над тим, щоб у нас не було повтору такої політичної ситуації, наприклад, впровадивши конкурс на посаду Генерального прокурора, про який згадує і тіньовий звіт, і Звіт про розширення, і чого, в принципі, вимагають європейські стандарти, до яких ми рано чи пізно прийдемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Євгене.

Колеги, може, є якісь коментарі, там у народних депутатів, я прошу тоді піднімати тоді руку.

Запрошую тоді до слова, пані Поліно, вас, ви є тут офлайн, колеги з САП є онлайн. Тому пані Поліна Лисенко, заступниця Директора НАБУ.

ЛИСЕНКО П.О. Доброго дня! Дякую. Я можу спочатку прокоментувати сказане, якщо... можемо потім поспілкуватися стосовно Федерального бюро розслідування. Насправді є, якщо ви дозволите, зараз одну секунду на це зверну увагу, тому що медіа цим маніпулювала. Насправді є поняття центрального органу, і це стосується досудового розслідування. Якщо ми кажемо про стадію до того, як передане провадження до суду, то центральний орган в Україні... є два, є Генеральна прокуратура і є НАБУ, після створення Національного антикорупційного бюро. Тому Міністерство юстиції не співпрацює з Міністерством юстиції США, частиною якого є Федеральне бюро розслідувань, тому що з ними співпрацює НАБУ. Після того, як є вирок по справі, вже включається

Міністерство юстиції. Тому питання стосовно, чи співпрацюють вони, вони просто не співпрацюють по дефолту, тому що на стадії досудового розслідування з ними співпрацює правоохоронний орган, яким в цьому випадку являється НАБУ. І ми співпрацюємо з Федеральним бюро розслідувань багато років, з 2016 року в тісному контакті по різних провадженнях.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Є питання, було, якщо ми вже не про євроінтеграцію, зовсім про інше. Чи є на рівні Міністерства юстиції України співпраця з Міністерством юстиції США? Абсолютно справедливо ви сказали, ФБР якраз входить в цю юрисдикцію, тому моє питання було ширше, не тільки про одне кримінальне провадження, про паризьке або про інше, а про взагалі вашу співпрацю, яку ми щиро підтримуємо. Але чи є угода між Міністерством юстиції України і Міністерством юстиції США? Якщо її ще немає, то пропозиція була б її ініціювати і укласти якраз в сфері міжнародно-правової допомоги, де і САП, і НАБУ могли б теж брати участь напряду в міжнародно-правовій допомозі, пані Поліна.

ЛИСЕНКО П.О. Ви абсолютно знаєте про проблематику.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Я знаю не одного директора ФБР і в свій час укладав такі угоди з іншими відомствами. Тому щиро оце я пропонував, не в цій вашій... це кримінальне провадження за вашою компетенцією.

ЛИСЕНКО П.О. Тут ви абсолютно праві, що така потреба в нас є. І я раніше працювала в Генеральній прокуратурі, і я знаю про оцю конкретну проблематику, ви абсолютно праві.

Тепер про євроінтеграційні процеси. І я не можу втриматися, не прокоментувавши, пані Іванно, ви сказали, 22 липня, коли майже знищили

НАБУ і САП, не майже, а все ж таки знищили НАБУ і САП, ми раді, що ми оновилися через 10 днів і зараз працюємо, і показуємо ефективну роботу.

Стосовно звіту. Я б хотіла, тому що всі його читали, я не хочу зупинятися на якихось конкретних моментах, але все ж таки 22 липня, воно і в звіті в нас відображено, і мені здається, це був найбільш алогічний крок зі сторони української держави у даному діянні, тому що це повернуло нас настільки назад у наших реформах, в нашому євроінтеграційному русі, що я не розумію, яка була логіка цього процесу. Це моя суб'єктивна думка, я думаю, що ця думка буде підтримана багатьма особами, в тому числі тими, які працюють, зокрема, в НАБУ. Тому що всі ми працюємо на інтереси держави і, мені здається, у нас усіх має бути спільна історія, як НАБУ і САП підсилювати, а не як вертати щось у період до моменту створення Національного антикорупційного бюро в 15-му році.

Але, на жаль, ці події стали відображенням, були відображені і в звіті, який ми читали, вони були відображені і на прийнятті рішення стосовно членства в Робочій групі ОЕСР щодо боротьби з хабарництвом в міжнародних ділових операціях. Це була наша трирічна спільна робота депутатів, уряду, НАБУ, САП, але вона була під загрозою, тому що через ці події, і ми робили максимально від себе залежне, пояснювати про те, що ми віримо, що це ніколи не повториться в нашій державі. Ми не розуміємо, це було якесь дуже миттєве рішення, яке миттєво було виправлено, але все одно ми маємо розуміти, що це мало дуже негативні наслідки. Мені здається, що ми повернулися на декілька місяців, якщо не років, назад загалом як держава в поступі до реформ.

По-друге, на що я хочу звернути увагу, що було прописано в звіті, – це про те, що нам потрібно, особливо після липневих подій, захистити незалежність антикорупційних інституцій, незалежність НАБУ і САП. В цьому я дуже хочу подякувати уряду, тому що зараз уряд – пан Качка, Юлія Анатоліївна, пані Людмила, пан Олександр – ми працюємо багато над напрацюванням спільних ідей, ініціатив щодо посилення антикорупційної

інфраструктури. Вчора ми направили офіційно лист на пані Прем'єр-міністра. Ми також вчора направили офіційно лист на пані Єврокомісара Кос з тим, що потрібно для НАБУ і САП для того, щоб працювати більш ефективно.

Насправді таких є чотири основних напрямки. Це є усунення процесуальних перешкод для ефективної діяльності, це підвищення інституційних спроможностей наших інституцій, створення незалежної експертної установи та запобігання витокам інформації.

Якщо ми кажемо конкретно, то це конкретно, це створення незалежної експертної установи. І я не знаю, наскільки депутати володіють повною інформацією, але НАБУ працює над цим вже третій рік. І третій рік ми доказуємо про те, що незалежна експертна установа має існувати для проваджень, які розслідуються НАБУ і САП, і це є критично. Тому що в деяких наших випадках ми лише 6 місяців очікуємо від експертних установ відповіді – так чи ні, чи готові вони, чи не готові вони для того, щоб проводити певні експертизи. І це маленький відсоток того, що відбувається в експертному середовищі, це просто випадок кричущий того, чому нам це потрібно. За 2023-2024 роки у нас було призначено в наших провадженнях більше як 1400 експертиз. Тому я думаю, що всі розуміють критичність і необхідність створення незалежної експертної установи.

Звісно, ми не можемо забути про те, що наші сумнозвісні "правки Лозового" досі існують і досі впливають на наші розслідування, і ми наголошуємо, і наполягаємо на їх скасуванні. Ми говоримо про те, що обов'язково і абсолютно, і вами було це зазначено, нам треба посилити повноваження керівника САП стосовно міжнародно-правової допомоги. Це є можливість підписання запитів на екстрадицію в окремих випадках та можливість створювати за підписом керівника САП міжнародні слідчі групи, спільні, Joint Investigation Teams.

Також ми маємо казати про те, що у нас досі не врегульовані питання щодо строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, що

призводить дуже часто до затягування судового розгляду. І насправді дуже часто у нас рішення судові, які затянуті, вони саме через цю обставину.

Звісно, ми всі читаємо і ми розуміємо важливість протидії витокам чутливої інформації про досудове розслідування в тому числі з НАБУ і САП, і нам важливо також забезпечити незалежність у цьому.

І про що я ще хочу окремо сказати. Це про необхідність ратифікації конвенції антикорупційної... та прийняття відповідних змін до законодавства в частинах Кримінального процесуального та Кримінального кодексів для посилення нашої позиції, тому що не все ще зроблено. І друга частина, яка є важлива, вона відображена в нашому листі на Єврокомісію та на Прем'єр-міністра, це питання щодо створення, нагального створення, але це питання більше до Кабміну, точніше, тільки до Кабміну, створення комісії з обрання керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Чому це питання нагальне зараз? Тому що відбулися певні кадрові зміни в Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі і необхідне нагальне обрання заступника керівника цього офісу. Це не може відбутися без сформованої комісії. Комісія буде сформована на тривалий проміжок часу, і ми маємо розуміти, що саме ця комісія буде обирати керівника САП в майбутньому, коли повноваження даного керівника закінчиться.

Тому насправді була також попередня дискусія про те, що мало мати законодавство, важливо його виконувати. В нашому випадку ми не можемо виконувати законодавство, якого нема. Тому ми звертаємося до депутатів з проханням підтримати ті законодавчі ініціативи, які, я думаю, будуть винесені від імені уряду для підсилення антикорупційної інфраструктури НАБУ і САП. І тоді, я думаю, це точно покращить і імідж України в євроінтеграційному процесі, і підсилить наші спроможності, і, як ми і наполягаємо, який вордінг ми використовуємо, тому що це важливо для країни, важливо для зовнішніх стейкхолдерів.

Ті розслідування, які відбуваються в тому числі зараз, це не є провалом України, це є перемогою України, що ми створили такі ефективні

антикорупційні інституції, в тому числі завдячуючи депутатському корпусу, які мають змогу розкривати злочини. І завдячуючи роботі детективів, прокурорів, а потім Вищого антикорупційного суду, доводити ці справи до кінця з вироками і з реальними засудженнями та реальними строками, та фінансовими санкціями.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Поліна. Тут пан Олександр хоче взяти слово.

КОРНІЄНКО О.С. Да, я коротко, бо я теж, на жаль, змушений вас покинути.

Я, по-перше, хотів би подякувати всім, хто тут, і всім, хто на Zoom, там більше 70 колег, наскільки я знаю, народних депутатів. Ми ініціювали запрошення всіх членів всіх робочих груп переговорних, і близько половини приймає участь. Я думаю, що це фантастичні просто цифри. Так само, як дуже багато голів підкомітетів євроінтеграції зараз тут і в Zoom, дякую вам за вашу долученість.

Ще раз хотів би підсумувати, напевно, іншими словами те, що пан віцепрем'єр наш завжди каже, він тут це теж натякав. Закони приймають депутати, інших депутатів поки немає. Тому доведеться з цим парламентом якось шукати компроміс по всій євроінтеграції, по всіх її вимірах, картах, таблицях і так далі. І ясно, що є уже там низка досвіду на цю тему, як це відбувалось, не весь позитивний, якийсь є там негативний, ми його переосмислимо обов'язково. Але просто я думаю, що я би закликав до діалогу все-таки, тому що такі монологічні різні конструкції, що якісь є документи і треба їх виконати, вони можливі, але все одно їх треба провести через діалог з фракціями, групами, не знаю, як заведено, комітетами, але дуже багато речей треба насправді пояснити і якісь технічні речі, вони

насправді, якщо їх пояснюєш, вони перестають бути політичними, а якісь політичні будуть, ми їх всі знаємо і навколо них будемо шукати консенсус.

Щодо імплементації хотів би пару слів сказати. Якщо якраз ми говоримо про судову систему і про її фінансування, ми багато цих дискусій вели останні два роки, я в них приймав участь активно, нам треба вирішити питання помічників суддів, це одне з найбільших викликів. Я думаю, що у нас викривлена система, не може бути патронатна служба більше ніж державна служба. Хто розуміє, той зараз розуміє, про що я говорю, це треба вирішити, тому що завжди буде низька зарплата помічників суддів, тому що вони недержавні службовці, вони мають стати державними службовцями, стати в грейди і далі в грейдах у них буде вища зарплата, так як ми вирішили це давним-давно. Але тут питання, що вони патронатка, тому треба це вирішити або нову систему зробити. І це щодо фінансування ДСА. Тоді ми зможемо фінансувати ДСА більш справедливо для службовців ДСА, яких теж багато, які там здійснюють дуже специфічні різні дії типу руками якісь експертизи, кудись вносять, заносять, в них там зарплата 6 тисяч гривень, вони ведуть справи, приймають участь в справах, які там сотні мільйонів. Це перша така ремарка.

Тобто я про те, що інколи імплементація буде стосуватися не лише конкретно самого предмету, а інколи вона буде залежати від інших впливів, від бюджету зокрема, про що тут теж мова йшла.

І друге, про нашу антикорупційну систему. Я все-таки нам би пропонував розглядати комплексно, і у нас, ми завжди гарно ведемо дискусію про САП і НАБУ, про вашу частину, але ми інколи менше уваги приділяємо Вищому антикорупційному суду, що там, може, їм треба якась допомога законодавча в тому числі. Тому що питання швидкості вироків, воно нікуди не ділося і воно як би, я думаю, буде і не тільки в суспільстві, і воно і в Звіті про розширення теж там буде десь фігурувати.

А, з іншого боку в нас є агенція з превенції – НАЗК. І тут питання, що там відбувається. Ми бачили всі ці якісь там... Я не вірю в це, але ж треба

перевірити, що це там, якісь інсинуації, 20 тисяч за щось. Треба цим всім зайнятися. Я знаю, що профільний комітет ініціював якийсь негайний чи immediately аудит, я думаю, що це треба всім нам підтримати, всім нам взятися до цього і зрозуміти, що одне з питань в суспільстві: чому виникають такі кейси. Там є політична складова певна, завжди вплив і так далі, а є складова, що в нас є агенція превенції, яка працює, якось вона працює і багато в депутатів до цієї агенції питань, але вона працює, як би там не було. І, можливо, нам треба це все в комплексі завжди розглядати для того, щоб ми розуміли, де нам підсилити знов-таки, де якісь додати інструменти, виконуючи всю адженду, безперечно, про яку просять антикорупційні органи і судова система, і реформатори судової системи, давайте так скажу, бо це різні дві адженди, треба ще зрозуміти, яку виконувати, яку ні, в якому порядку. Але добре, що в антикорупційної системи це співпадає.

І, може, щось додати на тему того, щоб імплементація була краще, швидше. Ми багато кажемо про імплементацію в інших сферах теж, Тарас Андрійович про це казав, у нас там є низка питань по, наприклад, в Public administration reform, по адміністративній процедурі зараз буде законопроект черговий по спробі все-таки внести в адмінпроцедуру податкову нашу службу, начебто вже є консенсус, що це відбудеться. І таких прикладів я багато можу навести, тому що насправді ми ще не дійшли, як на мене, це моя думка, я оцінюю після багатьох розмов у Брюсселі, ми ще не дійшли до того етапу, коли в Enlargement report більше оцінюють імплементацію ніж прийняття законів. Але цей етап буде, він буде ближче до 28-го, 29-го. І тоді щоб не виявилось, що ми прийняли 700 законів за день, там якось напруглись, а вони не імплементовані, нам знов ставлять низькі оцінки по просуванню. Тобто тут важливо це, добре, що є приклад цей з судовою системою, яку пані Гриб підняла, але його треба розширювати.

Дякую, пані Іванно, за вашу модерацію. Дякую членам комітету. Дякую всім. Принагідно хотів би подякувати тут присутнім теж членам

парламентського комітету асоціації, тому що була непогана поїздка, наскільки я знаю, і у нас гарні відгуки ідуть з Брюсселю.

Дякую, Іванно Орестівно, за вашу роботу з COSAC, з комітетами. Мені здається, що ми... от парламентська дипломатія в цьому напрямку в нас максимально якось відбувається, це теж важливо, щоб один з сигналів, який нам Єврокомісія фактично офіційно надає, це підсилювати роботу з країнами-членами, особливо з тими, з якими в нас є питання. І це не лише наші сусіди, це великі країни, це Франція, це Німеччина, це специфічні країни, в яких є гарна експертиза по тій чи іншій сфері, треба розібратися, де яка, і більше краще працювати, якраз ці всі майданчики нам будуть у цьому допомагати.

Ще раз дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє.

Я бачила, що пані Поліна хотіла щось коротко зреагувати, чи ні? Давайте коротенько, будь ласка.

ЛИСЕНКО П.О. Дві історії. Перша стосовно НАЗК. Я розумію цікавість і суспільства, і всіх, але я думаю, що це чисто процесуальна площина, і я, очевидно, це коментувати не буду.

Друге питання стосовно ВАКС. Ми чудово розуміємо, що при ефективності роботі НАБУ і САП, але неефективній роботі ВАКС успіху не досягти, так само, як і навпаки. Тому в нашому зверненні до Прем'єр-міністра та Єврокомісара Кос ми, звісно, не забули про потреби Вищого антикорупційного суду. Хоча ми маємо пам'ятати про те, що все одно ВАКС, вони не є підписантами листа, тому що ми розуміємо, що ВАКС є частина все ж таки судової гілки влади, а не антикорупційної. Але ми розуміємо про важливість ефективної їх роботи, тому що їх результат – це, власне, і наш успіх.

Дякую.

КОРНІЄНКО О.С. Дякую. У нас тут повне розуміння, мені здається. Я хотів би нагадати, що наше скликання запустило ВАКС, то ми відчуваємо... Ну, ми приміщення їм дали на початку, хочу нагадати просто.

ГОЛОВУЮЧА. До цього часу не дали. До цього часу не дали, вже 7 років не можете дати.

КОРНІЄНКО О.С. Ми закон проголосували, а воно... от імплементація як працює.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє.

Дивіться, це правильно все, про країни-члени, про роботу і так далі. От у мене було би питання, якби віцепрем'єр залишався, то у мене було би питання, а як бачить уряд роботу, наприклад, на конкретних напрямках без наявності, наприклад, міністерства... з країнами-членами без наявності Міністерства з питань довкілля чи Міністерства з питань сільського господарства. Тому що без політичних фігур на цьому тлі, мені здається, що працювати з країнами-членами буде практично неможливо. Ну, але це питання в порожнечу.

Я хотіла спитати спочатку представника САП, який є на онлайні, чи є щось додати. Тому що, мені здається, що пані Поліна закрила... висловила і пріоритети від імені САП так само.

ДОВГАНЬ А.І. Дякую за можливість представити позицію САП щодо подальшого посилення антикорупційної інфраструктури.

ГОЛОВУЮЧА. Просто, якщо є, що додати, щоб не повторюватися. Будь ласка. Дякую.

ДОВГАНЬ А.І. Я би хотів додати до слів Поліни, що ми також підтримуємо необхідність внесення змін, що стосується надання повноважень керівнику САП екстрадиції та створення спільних слідчих груп. Хочу додати, що у Верховній Раді є законопроект 12367-3 від 14 січня, де охоплюються якраз підняті питання. Тобто як основний момент, над яким... поле діяльності є працювати, він вже є у Верховній Раді.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Я дуже дякую.

Я тоді би просила, зараз хотіла запросити до слова тоді представників коаліції громадських організацій. Я так розумію, що по антикорупції якраз Павло Демчук від "Трансперенсі інтернешнл", правильно, да, онлайн чи ви, пане Андрію?

БОРОВИК А.П. В онлайні є мій колега Павло Демчук, який був основним автором від нас, тому я попросив би передати слово йому.

ПИСАРЕНКО Д.М. Так, іще є там питання по адвокатурі. Я, якщо можна, то наступна буду.

ГОЛОВУЮЧА. Зараз. Рухаємося. Давайте, пане Павле.

ДЕМЧУК П. Всім доброго дня! Я би хотів представити питання основні, які у нас виникли за результатами дослідження і підготовки тіньового звіту по розділу боротьби з корупцією. Власне, за період із вересня 2024 року по липень 2025 року, який ми досліджували, він характеризувався змішаними тенденціями у сфері боротьби з корупцією та організованою злочинністю в Україні. Адже ми стали свідками як певних позитивних змін, так і відкатів реформ і виявлення системних викликів. Власне, за результатами аналізу були підготовлені 143 рекомендації для покращення

ситуації, однак зупинюся на найбільш таких ключових. Це є три сфери: це сфера запобігання корупції, антикорупційний сегмент кримінальної юстиції та інституційна спроможність антикорупційних органів. У сфері запобігання корупції як було слушно відзначено, дійсно, є певні проблеми в роботі Національного агентства з питань запобігання корупції, адже воно зберегло проблемні практики у сфері фінансового контролю попри те, що вони піддавалися критиці як з боку громадянського суспільства, так і міжнародного аудиту. В той же час виконання заходів оновленої урядом державної антикорупційної програми наразі, на жаль, не досягає задовільного рівня, а у підготовці нової антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми спостерігаються затримки.

Якщо говорити про антикорупційний сегмент кримінальної юстиції, то сьогодні вже неодноразово згадувалося про збереження частини "поправок Лозового", які стосуються обов'язкового закриття кримінальних проваджень через сплив строків досудового розслідування. Це ми вважаємо достатньо серйозним недоліком та викликом для антикорупційних розслідувань. Крім цього, почастишали випадки втечі підозрюваних та обвинувачених. І залишається проблемним те чинне регулювання строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, адже чимало справ, які розглядаються у Вищому антикорупційному суді або в Апеляційній палаті цього суду, вони вже були закриті, а обвинувачені звільнені від кримінальної відповідальності, або ж можуть бути закриті через сплив таких строків.

Крім цього, попри заклики громадськості, і навіть підготовлений відповідний законопроект з боку Національного агентства з питань запобігання корупції, досі не вдосконалено інструменти на реагування на процесуальні зловживання. І через це ми спостерігаємо, що середня тривалість розгляду справ у ВАКС сягнула 618 днів, і це найвищий показник за час роботи суду, а, за нашим моніторингом, процесуальні зловживання своїми правами учасниками кримінального провадження, вони трапляються у 55 відсотках справ. І, звичайно, інструменти конфіскації злочинних активів

не потребують достатньо серйозного вдосконалення з тим, щоб вдосконалити підстави арешту майна, а також розширити можливості для спеціальної конфіскації.

Якщо ж ми говоримо про інституційну спроможність антикорупційних органів, це третій блок того, що я хотів би окреслити сьогодні, це те, що проведення нового аудиту діяльності НАЗК залишається на паузі через затримки з оновлення методології, критеріїв і періоду оцінки роботи органу, а більшість із рекомендацій, наданих за результатами попереднього звіту, на жаль, до тепер не втілені на належному рівні, навіть після зміни очільника НАЗК на початку 2024 року, а окремі практики, на жаль, погіршилися.

Після звільнення голови АРМА, інша інституція, яка перебуває у нашому фокусі, ця вакантна процедура має бути якомога швидше заповнена за якісно оновленими правилами конкурсних процедур. Крім цього, законом передбачено проведення аудиту агентства, незалежного аудиту, який, ми також розраховуємо, буде проведений якомога швидше зі збереженням високої якості.

Також ми спостерігаємо вплив строків повноважень міжнародних експертів у конкурсних комісіях на топосади. На наш погляд, якщо не поновлювати відповідно участь міжнародних експертів в проведенні високофахових конкурсних відборів, це може призвести до посилення ризиків неналежного впливу на ці процеси. І, звичайно, сьогодні вже згадували про повноваження керівника САП, який на сьогодні є самостійною процесуальною фігурою, проте окремі повноваження, що стосуються ініціювання кримінальних проваджень щодо окремих суб'єктів і деяких заходів міжнародної взаємодії, досі належить лише Генеральному прокурору. Тому ці моменти повинні бути вдосконалені.

Крім зазначених проблем, ТІ Україна постійно наголошує на нових негативних тенденціях щодо обмеження інституційної самостійності антикорупційних органів. Їх ми виявили під час підготовки тіньового звіту і, зокрема, він стосується Закону №4555, і, як вже сьогодні слушно було

зазначено, окремі його положення, які стосуються добору на посади в органи прокуратури, залишаються, на жаль, чинними.

І загалом є ще і окремі позитивні аспекти, які ми відзначали у звіті, це триваючий масштабний добір нових працівників до Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, початок вдосконалення процесу укладення угод в справах про корупцію, який, на наш погляд, є першим кроком і надалі повинно бути ще вдосконалено ці процедури.

Було сформульовано Верховним Судом окремі важливі правові позиції щодо розмежування службових злочинів. Була оновлена Кабінетом Міністрів Державна антикорупційна програма зі збереженням ключових заходів. Ну, і звичайно, це прийняття влітку Закону про реформу АРМА, який хоч із певним зволіканням, але був прийнятий, підписаний Президентом України, і його виконання наразі триває.

Дуже дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Павло.

І я так розумію, далі Писаренко, так? Хто хотів додати? Будь ласка.

ПИСАРЕНКО Д.М. Так, дякую.

Дякую, по-перше, за цю можливість говорити сьогодні перед парламентарями про ту важливу частину реформи правосуддя, а саме про адвокатуру, без, власне, реформи якої ми ніколи не зможемо завершити реформу правосуддя.

Єврокомісія вже втретє в своєму в третьому звіті знову пише про потребу реформувати адвокатуру. І за останній рік у нас є одне важливе зрушення по шляху цієї реформи, це, звісно, згадка адвокатури в дорожній карті реформ. Це надзвичайно важливий документ в цій частині. І я дякую пані Людмилі, що сьогодні згадала про створення робочої групи, в яку також входить багато парламентарів, для того щоб ми вже встигали до кінця IV

кварталу 26-го року, власне, як у нас і написано в дорожній карті, розпочати внесення змін до Закону про адвокатуру.

Дуже цінно те, що цього року Єврокомісія в своєму звіті написала про те, що реформа має розпочатися перш за все для того, щоб змінити систему доступу, систему обрання органів адвокатського самоврядування. Адже саме формування органів адвокатського самоврядування воно в подальшому буде впливати на всі основні функції адвокатури: доступ до професії, підвищення кваліфікації, дисциплінарні провадження і так далі.

Разом з тим, ми маємо розуміти, що під час цієї реформи ми маємо говорити і підключати до цієї реформи адвокатів, тому що все ж таки адвокатура – це самий незалежний інститут серед всіх, які взагалі існують в системі правосуддя, і, мабуть, парламент – це єдина легітимна інституція, яка має право втручатися в систему адвокатури, бо все ж таки адвокатура виконує функції, делеговані державою, і ці функції також зафіксовані в Конституції України. Тому, власне, парламент має тут зараз відігравати важливу роль.

Разом з тим, хочу наголосити на тому, про що сьогодні говорили, порушення прав адвокатів. І мені здається, що це якраз дуже хороший момент для того, щоб одночасно з тим, щоб зробити реформу адвокатури і Конституції, ми маємо говорити про внесення змін щодо посилення прав і гарантій адвокатів і все ж таки робити процес, кримінальний перш за все процес, справді змагальним і таким, де роль адвоката буде все ж таки підсилена і відповідати європейським стандартам.

Тому насправді надважлива зараз буде роль саме парламенту, звісно, з залученням адвокатів. Єдине, що нагадаю, що адвокатів зараз 70 тисяч, і я не знаю, як би держава витримала, наприклад, бронювання цілих 70 тисяч адвокатів. Тому що якщо ми говоримо про бронювання прокурорів і суддів, то це там 5 і 8 тисяч, то 70 тисяч адвокатів, то все ж таки надзвичайно серйозна кількість адвокатів, тому, власне, про це треба думати. Але, якщо

ми говоримо про розширення прав і гарантій адвокатів, то, звісно, це один з тих кроків, які ми маємо зробити разом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

І, може, коротко ми би почали від Мін'юсту стосовно того, які з цих законопроектів, які прозвучали, і ініціатив, які є принциповими і пріоритизованими, ви для себе так само пріоритизуєте, коли плануєте вносити до...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Так, наприклад, теж.

СУГАК Л.П. Так, це ж якраз про той момент, про який я вже говорила...

ГОЛОВУЮЧА. Що оця міжвідомча група...

СУГАК Л.П. Так, це міжвідомча група...

ГОЛОВУЮЧА. Але ви маєте якийсь період часу, який ви для себе...

СУГАК Л.П. Кінець 2026 року у нас стоїть дедлайн для цього закону.

ГОЛОВУЮЧА. Це вже ухвалення і введення в дію?

СУГАК Л.П. Так, ми вже розпочали роботу...

ГОЛОВУЮЧА. А чи планує уряд вносити до Ради законопроект про міжнародних експертів для добору членів ВККС?

СУГАК Л.П. Іванно Орестівно, я уточню.

ГОЛОВУЮЧА. Уточніть, будь ласка. Мені здається, що це так само для нас принципово.

І ще, може, одне питання. Коли ви бачите затвердження стратегії розвитку системи правосуддя і конституційного судочинства на 2025-2029 роки? Воно, по-моєму, якраз у II кварталі 2025 року мало бути реалізовано.

СУГАК Л.П. Так, дійсно, цей документ розробляє Офіс Президента, тому Міністерство юстиції до нього більш так, опосередковано долучається.

ГОЛОВУЮЧА. Ясно, це розробляє Офіс Президента. Ну, будемо питати в Офісу Президента, значить. Дякую.

Колеги, я би хотіла запросити до слова заступника міністра внутрішніх справ пана Олексія Сергєєва з огляду на те, що "Юстиція, свобода та безпека" – це величезний шматок якраз завдань в першому кластері і припадає теж на координацію багато в чому МВС. Будь ласка.

СЕРГЄЄВ О.О. Бажаю здоров'я, колеги. Дійсно, Міністерство внутрішніх справ в межах компетенції забезпечує виконання рекомендацій за розділами 23 і 24. Це досить масштабні заходи, оскільки, наприклад, ключовою рекомендацією Європейської комісії є забезпечення реалізації комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку та дорожньої карти з питань верховенства права. Як ви знаєте, комплексний стратегічний план охоплює 198 заходів, з яких близько 60 пов'язаних з розробкою законопроектів або з ключовими реформами, які стосуються всіх

органів правопорядку. Тому виконання цього плану має комплексний характер і має бути залученість активна всіх стейкхолдерів.

Для того, щоб створити майданчик для належного якісного виконання цього плану, дискусій в подальших реформах у правоохоронних органів, ми... МВС ініціювала, і це також є однією з рекомендацій Європейської комісії, створення дворівневої структури управління. Впровадження цього плану, Віце-прем'єр-міністр з питань європейської інтеграції підтримує також цю ініціативу і наполягає якнайскорішому прийнятті відповідного акта уряду, розробленим МВС.

До складу цієї Координаційної ради з питань моніторингу виконання плану, а також пропонується, щоб входили, звісно, і народні депутати, і незалежні експерти, тому ми будемо раді при залученості всіх до цього процесу. Тому що дійсно масштабність цього плану і реформ, які ще будуть імплементуватися впродовж двох років вражають.

Я хотів би також зупинитися на окремих напрямках, законопроектах і реформах, по яких ще немає законопроекту, а для того, щоб зробити акценти на певних рекомендаціях Єврокомісії у сфері правоохоронної діяльності.

Наступною рекомендацією є подальша імплементація в наше законодавство вимог Стамбульської конвенції, це у сфері протидії домашнього насильства, іншим видам насильства, в тому числі щодо дітей. Тому ми просимо підтримати законопроект 12297, який, на думку МВС і інших експертів, покриває цю рекомендацію.

Наступне питання. Внесення змін до КУпАП і Кримінального кодексу з метою протидії з проявами дискримінації, це законопроект 13597, також розроблений спільно з фахівцями МВС і також буде серйозним кроком в цьому напрямку.

Наступна рекомендація Єврокомісії в сфері протидії організований злочинності. Це визначення постійного Національного координатора в сфері боротьби з організованою злочинністю. Ми нещодавно розглядали і на вашому комітеті відповідний законопроект 13676. Експерти Єврокомісії на

всіх зустрічах просять і наполягають на якнайскорішому прийнятті цього законопроекту для того, щоб у нас питання протидії організованих злочинності і проведення оцінки за методологією SOCTA та розробка спільних планів заходів було дійсно скоординовано. Цей законопроект відповідає зазначеній меті.

Наступний великий блок, який залишається важливим і актуальним, це забезпечення доброчесності і боротьби з корупцією в системі кримінального правосуддя і правоохоронних органів. І в цьому напрямку ми розробили і подали, і уряд спрямував до Верховної Ради два законопроекти. Один стосується Національної поліції щодо підвищення ефективності службової діяльності, №13716. Саме цим законопроектом і впроваджується принцип доброчесності, удосконалюється порядок проходження служби і посилення системи запобігання корупції. І також законопроект 13713 – щодо внесення змін до Дисциплінарного статуту Національної поліції, яким створюється, забезпечується незалежність дисциплінарних комісій, які будуть створюватись у тому числі з залученням громадськості по службовим розслідуванням в діях поліцейських, пов'язаних з порушенням прав громадян.

Наступна рекомендація не нова, але залишається вкрай актуальна, це необхідність врегулювання в Україні питання обігу зброї. Це питання важливе, в законопроекті 5708, 5709. Також потребують прийняття і врегулювання нарешті в Україні питання обігу зброї.

Також важливим є питання імплементації Будапештської конвенції, це в сфері протидії кіберзлочинам. Це передбачено і дорожньою картою з питань верховенства права, і ми наразі активно працюємо в цьому напрямку. Тут за конкретний законопроект не можу сказати, але це подальша реформа, посилення протидії кіберзлочинам.

Також питання – законодавство про захист свідків. Не можу назвати номер законопроекту, але ми розуміємо, що у цьому напрямку будемо працювати в цьому і в наступному році. Передбачено дорожньою картою на

27-й рік, але настільки складне комплексне питання, що необхідно вже над ним працювати, система захисту свідків, – яке стосуватиметься всіх правоохоронних органів.

Реформа оперативно-розшукової діяльності також стосується всіх правоохоронних органів. Це ми розробляємо відповідний закон під робочою назвою: про кримінальну розвідку. Але всі підтримують і цю назву, і цю концепцію, тому в цьому напрямку ми теж працюємо, це наш наступний пріоритет.

І план заходів щодо Шенгенської зони. Це теж комплекс буде і законопроектів, і питань посилення інституційних спроможностей, і прикордонної служби, і міграційної служби, і прийняття пакета законопроектів у цій сфері. У даному контексті також формуємо міжвідомчу робочу групу, яку будемо пропонувати теж очолити віцепрем'єру для того, щоб скоординувати і в цьому контексті більше 20 і правоохоронних, й інших центральних органів виконавчої влади.

Це коротко все по основних напрямках виконання рекомендацій. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олексію.

Чи є, можливо, запитання у колег чи онлайн, чи тут до pana Олексія в цьому контексті? І чи є що додатки колегам з коаліції громадських організацій, консорціуму громадських організацій, які готували тіньовий звіт?

Да, будь ласка.

ГРИГОР'ЄВА Є.О. Добрий день. Григор'єва Євгенія, "Європа без бар'єрів". Дякую за надану можливість.

Я, можливо, в продовження, пан Олексій згадав про шенгенський план, тоді висвітлю ті питання, над якими ми працювали по міграційній, візовій та прикордонній політиці в тіньовому звіті.

ГОЛОВУЮЧА. Буду просити дуже концентровано, не по яких працювали, а які от є ключовими, пріоритетними.

ГРИГОР'ЄВА Є.О. Так. Які потребують подальшого парламентського контролю, на нашу точку зору.

Що стосується міграційної політики та стану законодавства, надання... щодо статусу громадян ЄС та громадян третіх країн в Україні. Тут відбувся значний прогрес. Буквально тиждень тому зареєстрований законопроект 14211, який передбачає єдиний дозвіл на працевлаштування та проживання для громадян третіх країн, а також вільний доступ до ринку праці для громадян ЄС. Він також запроваджує повну таку цифрову інфраструктуру для працевлаштування іноземних громадян. Він, на нашу думку, є набагато більш якісним ніж попередні законопроекти, тому тут необхідно якби об'єктом парламентського контролю, на нашу думку, має бути супровід до прийняття цього закону.

Лишаються такими критичними дві директиви, на які весь час, на прийнятті, на імплементації яких постійно наголошує ЄС, це Директива 54 та 38 щодо недискримінації працівників ЄС, а також щодо вільного пересування громадян ЄС. Наскільки нам відомо, то в цілому робота вже мала розпочатися з цього приводу, але також потребує парламентського контролю, прискорення з цих питань.

Далі йде питання реадмісії, тобто воно також чутливе і постійно наголошується з боку Єврокомісії. Тут зараз йде акцент на тому, що не всі угоди, які вже укладені, вони працюють, не вистачає укладання імплементаційних протоколів з цими країнами, з якими є угоди. Також з 2021 року фактично робота Спільного комітету з реадмісії Україна – ЄС призупинена, тому, на нашу думку, тут необхідно якби забезпечити і підтримати роботу з перегляду чинних угод за потреби внести необхідні зміни та посилити операційний компонент.

Далі такий ніби технічний момент, але він дуже є важливим в контексті подальшої інтеграції з інформаційними системами ЄС і в тому числі щодо впровадження подальше Шенгенського плану. У нас вже з 22-го року застряг в комітетах законопроект 8151 щодо біометричної ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства. Поки він не буде прийнятий, на жаль, неможлива інтеграція внутрішніх систем щодо обліку також міграційних потоків, відомчих систем та міжвідомчої системи національної верифікації та біометричної ідентифікації. Далі, це забезпечить подальшу інтеграцію з Шенгенською інформаційною системою, з візовою інформаційною системою, системою в'їзду і виїзду, яка вже запроваджена з боку ЄС.

Що стосується візової політики. Тут в звіті Єврокомісії фіксується значний поступ, але наразі список безвізових країн для України та для ЄС він не збігається принаймні на 15 пунктів і тут як би показує неузгодженість візової політики з "чорним" та "білим" списком Шенгену на відповідність Директиви 1806. Тут варто, хочеться акцентувати увагу на тому, що 17 листопада ЄС посилив механізм призупинення безвізу, він запрацює через місяць. І тепер узгодження візової політики воно стає не рекомендацією, а вимогою при невиконанні якої може бути призупинено безвіз. Іншими причинами для призупинення неефективна реадмісія лишається, звертання міграційних порушень, звісно, проблеми антикорупційного характеру, да, і верховенства права. Але також ЄС зараз наголошує на тому, що буде інформаційні системи використовувати для відслідковування цих потоків.

Ще пару моментів. Будуть вводитися персональні санкції, можливо, для представників уряду щодо призупинення безвізу до повного призупинення. Тут зараз потрібно проконтролювати перегляд візових режимів і як би враховувати ці всі ризики щодо призупинення безвізу.

Щодо зовнішніх кордонів Шенгену уже було озвучено, але треба контролювати план прийняття Шенгенського плану, він був запланований до кінця цього року, зараз перенесений на 2026 рік.

Ну, і пам'ятати, що ці всі умови зараз вони прямо впливають і на безвіз, і на подальший рух в цьому розділі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам.

Насправді я би пропонувала всім колегам на основі, нашим членам комітету, на основі цих озвучених там і пріоритетів, які звучали як від громадських організацій, так і від міністерств, включити в перелік для нас для опрацювання оці всі пріоритетні законопроекти, які прозвучали, які вже є, з якими працюють, і власне кажучи, як одне з завдань і такої спроби координації з нашими іншими колегами з інших комітетів пріоритизувати також на їхній розгляд. І звернутися і до Погоджувальної ради з тим, щоби от ми якісь такі спільні зусилля зробили. Я думаю, що це буде якийсь певний дуже простий, але конкретний крок, коли це стане результатом в тому числі і цієї нашої з вами сьогоднішньої дискусії і розмови. Тобто і з одного, і з другого боку ми це опрацюємо очевидно, тому тільки після того зможемо вивести цей перелік, але ми вам за нього дуже вдячні.

Я розумію, що ми сьогодні з вами уже не будемо занурюватися в першому кластері про функціонування демократичних інституцій, хоча вважаю, що якраз баланс влад, функціонування демократичних інституцій, свобода, вони якраз могли би і мали би нам дати можливість більш ефективно реалізовувати всі наші задачі, якби вони всі працювали. Як на мене, це найголовніший виклик. Можливо, і менше було би проблем і з верховенством права, і, можливо, менше було би проблем із там антикорупційними... ефективністю наших антикорупційних і політик, і дій, якби ми принаймні дотримувалися Конституції в Україні, ну, і власне, забезпечували функціонування цих демократичних інституцій і балансів, і противаг у всіх можливих їхніх проявах.

Я думаю, що це та частина розмови, яка теж потребує такого ретельного опрацювання. Але тут я би підвела ризику щодо питань першого,

скажімо так, кластеру, ми опрацюємо їх і будемо мати далі можливості пріоритизувати ті завдання, які тут були озвучені. А що стосується наступної нашої розмови... І я думаю, що, колеги, я розумію і бачу, що всі по часу, я думаю, що ми не будемо сьогодні зачіпати, це до колег онлайн, кластер шостий, ми знаємо, що насправді в шостому кластері, там де спільна зовнішня і безпекова політика, це, дійсно, напевно, найкращий результат, який ми показали з усіх, правильно, якщо я не помиляюся. Пане Олександр, ви, напевно, підтвердите. Намагаюся бути об'єктивною, хоч пан Тарас вважає, що ми вже шукаємо якісь негативи. Я знаю, що є онлайн колеги з Міністерства закордонних справ, я думаю, що ми можемо просто їх відпустити, якщо в них є така потреба, а зараз зосередитися на цьому другому кластері.

Я, з вашого дозволу, передам слово зараз пану Вадиму Галайчуку, він підхопить ведення, а я повернуся до ведення буквально за кілька хвилин.

ГАЛАЙЧУК В.С. Дякую, пані голово.

Колеги, зараз, як вже було оголошено, переходимо тоді до кластеру номер два, дуже тяж об'ємний кластер і багато дуже питань, які варто обговорювати. Але за браком часу я дуже буду просити учасників і заступників міністра економіки, хто буде представляти це питання, а тут ми маємо пані Марчак і пана Кіндратіва. Я тоді попрошу...

ГОЛОВУЮЧА. Чи ми ще когось забули? Я просто, я питаю, чи ми ще когось забули? Ні. Правильно, із заступників міністра економіки двоє?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. І Міністерство охорони здоров'я, так.

ГАЛАЙЧУК В.С. І Мінохорони здоров'я.

Добре, тоді я попрошу відповідно колеги брати слово. Пані Марчак, ви спочатку, потім пан Кіндратів. І прохання зосередитися на тих пріоритетних таких, будемо так говорити, питаннях, щоб ми могли не пропустити чогось дуже важливого і час, щоб ми могли наздогнати наш графік. Ми плануємо завершити, я знаю, питали багато з вас, наше сьогоднішнє засідання о 12:30. Відповідно ми маємо на обговоренні цього кластеру 40-45 хвилин. Тож прошу до часу ставитися раціонально дуже.

Пані Марчак, прошу вас.

МАРЧАК Д.М. Доброго дня, шановні колеги! У нас, наскільки я пам'ятаю, ми маємо почати з іншого розділу про вільний рух капіталу, це пан Віталій Кіндратів.

КІНДРАТІВ В.З. Вільний рух товарів.

МАРЧАК Д.П. Вільний рух товарів, вибачаюсь.

ГАЛАЙЧУК В.С. Прошу, звичайно, пан Кіндратів.

КІНДРАТІВ В.З. Шановні колеги, вітаю вас! Під час зустрічі в березні 2025 року в Брюсселі Україна та Європейський Союз в рамках скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС за переговорним розділом "Вільний рух товарів" були представлені презентації щодо загальних принципів вільного руху, законодавства в рамках нового та глобального підходів, законодавства в рамках старого підходу та низки процедур і заходів, що потребують достатньої адміністративної спроможності для незалежного застосування. За результатами скринінгу в цілому отримано позитивний висновок.

В Звіті Європейської комісії щодо України в рамках Пакета розширення 2025 зазначено про необхідність прийняття Закону про ринковий

нагляд. Проект закону розроблений та внесений, зареєстрований у Верховній Раді, проголосований в першому читанні. 6 листопада ми отримали вже позитивний висновок від економічного комітету до другого читання, і на цьому тижні у нас був розгляд цього проекту закону на комітеті євроінтеграції. Тому найближчим часом плануємо його проголосувати в другому читанні.

Також досягнути процесу в приведенні законодавства у відповідність до гармонізованого *acquis* ЄС щодо продукції, особливо *acquis* ЄС старого підходу. На сьогодні відповідальними центральними органами виконавчої влади продовжується впровадження у національне законодавство положення актів законодавства ЄС щодо промислової продукції, в тому числі *acquis* ЄС старого підходу, зокрема шляхом прийняття відповідних технічних регламентів або внесення змін до них.

На сьогодні в Україні прийнято 123 технічні регламенти. З них на основі актів законодавства ЄС – 110 технічних регламентів, 114 технічних регламентів вже є обов'язковими для застосування. Відповідно до положення продовження координації впровадження *acquis* ЄС, в тому числі старого підходу, зокрема щодо транспортних засобів, хімічних речовин, крім добрив, вимог до затвердження доріг для недорожньої мобільної техніки, належної лабораторної практики, миючих засобів, аерозольних розпилювачів, класифікації маркування та пакування хімічної продукції, прекурсорів та наркотичних засобів.

Ще одне завдання. Досягнути прогресу в забезпеченні дотримання статей 34, 36 договору про функціонування ЄС та відповідної судової практики суду ЄС з метою удосконалення кількісних обмежень на вільний рух товарів, особливо в негармонізованій сфері. Акти негармонізованої сфери наразі потребують більш ґрунтовного аналізу та спільної роботи всіх зацікавлених сторін. До кінця 25-го року ми закінчимо цю роботу і будемо виходити на ЄС на подальші переговорні позиції, що відповідно до...

Наступний блок питань. Це продовження зусиль з метою приєднання до органів стандартизації та метрології ЄС. Зараз вживаються заходи щодо набуття повноправного членства в Європейському комітеті стандартизації CEN і Європейському комітеті стандартизації в електротехніці CENELEC та Європейській асоціації національних метрологічних стандартів EURAMET.

Щодо набуття повноправного членства в CEN та CENELEC на сьогодні вживаються заходи стосовно забезпечення на початку проведення внутрішнього аудиту національного органу стандартизації. Розпочато підготовку попереднього звіту щодо рівня готовності національного органу стандартизації до подальшої подачі заявки на повне членство. Проведено оцінку ресурсного забезпечення кадрового фінансового та ІТ для відповідних вимог CENELEC. Проведено попередній план потреб консультацій із національними партнерами з питаннями інституційної підтримки процесу подання заявки.

Щодо набуття повноправного членства в EURAMET забезпечено проходження науковими метрологічними центрами оцінки системи управління якістю з боку EURAMET з подальшим виконанням критеріїв та планового набуття членства до серпня 26-го року.

Дякую.

ГАЛАЙЧУК В.С. Дякую.

КІНДРАТІВ В.З. Максимально намагався оперативно.

ГАЛАЙЧУК В.С. Пані Дарина, будь ласка.

МАРЧАК Д.М. Шановні колеги, я доповім по розділу II "Свобода пересування працівників", по наступних розділах доповідатиме колега Олександр Циборт.

По розділу II. Очікування Єврокомісії, в принципі, відомі: забезпечення недискримінації працівників ЄС, які працюють в Україні, підвищення інституційної спроможності у сфері координації систем захисту, адаптації законодавства до права ЄС.

Рекомендації, які були надані в звіті Єврокомісії, – це гармонізація законодавства щодо доступу громадян ЄС до ринку праці. Наразі національне законодавство не повністю відповідає *acquis* ЄС. Також необхідно приведення у відповідність до Директиви 2014/54/ЄС і також потребує змін система координації соціального забезпечення. Зокрема, на сьогодні ми маємо відсутність угод про координацію системи соцзабезпечення і медичного страхування з державами-членами ЄС. Ми маємо укласти двосторонні міжнародні договори у сфері соціального забезпечення. Також маємо імплементувати Регламент 883/2004 та Директиви 2011/24.

За минулий період в рамках розділу II ми зробили наступне. Щодо питання гармонізації законодавства про доступ до ринку праці громадян ЄС подано законопроект 14211 про єдиний дозвіл на проживання і працевлаштування іноземців. Це, власне, дозволяє імплементувати директиви, дві директиви і вводиться єдина процедура та електронний портал для подання документів. Також ми розпочали шлях щодо приєднання до мережі EURES, затверджено в минулому листопаді план заходів, наразі він виконується, це Розпорядження Кабінету Міністрів 1058 від 2024 року. Два тижні тому ми були з делегацією в Братиславі і спілкувалися з керівництвом EURES та ELA, домовившись про те, що протягом пів року ми вже набудемо статусу спостерігача в цих організаціях. Також ми започаткували масштабний проєкт по цифровізації інфраструктури ринку праці, навіть випереджаючи темпи, які очікує від нас ЄС, ми впроваджуємо систему "Обрій", це цифрове ядро ринку праці, інтегроване з державними реєстрами і орієнтоване на обміни даними з EURES. З 2026 року плануємо запуск цієї системи в дослідному режимі.

Крім того, розпочали імплементацію стандартів рівного ставлення, це Директива 2014/54, в рамках якої Україна визначає інституційний орган для контролю рівного доступу іноземців до праці, умов, пільг і послуг.

Дуже важливий напрям, який ми... крок, який маємо зробити і вже зробили хороший прогрес по євроінтеграції на ринку праці, це розробка, ухвалення нового Трудового кодексу. Трудовий кодекс, проект Трудового кодексу поданий на розгляд Кабінету Міністрів. Ми сподіваємося, що найближчими тижнями Кабмін розгляне, підтримає його і його буде внесено до Верховної Ради. Проект Трудового кодексу забезпечує імплементацію понад 30 директив Європейського Союзу у сфері ринку праці і є одним з ключових документів, які необхідні нам для інтеграції в ринок ЄС.

Нарешті в сфері соціального захисту готуються угоди про соціальне забезпечення з Угорщиною, Хорватією і Румунією. Крім того, колеги з МОЗ, я думаю, можу доповісти. МОЗ реалізує дорожню карту імплементації Регламенту 883/2004 та Директиви 2011/24 - це медичне страхування, картка пацієнта.

З того, що плануємо робити далі, крім імплементації тих кроків, про які вже сказала, плануємо розробити та внести на розгляд Верховної Ради проект Закону про права людини, що забезпечить здійснення прав працівників в контексті свободи пересування. І чекаємо, власне, зараз на позицію Європейської комісії з приводу Трудового кодексу. Вони отримали проект і зараз мають оцінити, сказати наскільки цей проект задовольняє їхні очікування.

З мого боку все, буду готова відповісти на питання. Дякую.

ГАЛАЙЧУК В.С. Дякую. Дякую, пані Дар'я.

Я так розумію, Олександр Сергійович, ви зараз. Будь ласка.

ЦИБОРТ О.С. Так. Да, дякую.

Далі по розділу III "Свобода підприємництва та надання послуг". Ми... в рамках цього розділу передбачається імплементація актів права ЄС з питань свободи заснування повільного руху послуг, надання поштових послуг, поштових посилок і взаємного визнання професійних кваліфікацій. Заплановано на період імплементації до 2027 року, зокрема по рекомендаціях Європейської комісії Україна перебуває вже на певному рівні підготовки, і досягнуто обмеженого прогресу, зокрема щодо повного відкриття поштового ринку для конкуренції.

По рекомендаціях в наступному році Україні необхідно вжити заходів для усунення бар'єрів у наданні послуг між ЄС та Україною та розпочати приведення законодавства у відповідність до Директиви ЄС про надання послуг.

Мінекономіки вже розроблено проект закону, який імплементує Директиву ЄС про послуги на внутрішньому ринку. Основна ідея проекту – встановити рамки для вільного відкриття бізнесу представникам країн ЄС в Україні і навпаки. До кінця 2026 року планується внести проект на розгляд уряду, в 2027-му прийняти такий закон.

Також Україні потрібно досягти прогресу в приведенні свого законодавства у відповідність до *acquis* ЄС у сфері поштових послуг. Тут, зокрема, виконавець – Мінрозвитку, і на виконання зазначених рекомендацій до березня 2026 року планується прийняти наказ про затвердження нормативів та розробити, подати на розгляд уряду законопроект про поштовий зв'язок.

І останнім пунктом відповідно до рекомендацій – маємо досягти прогрес у приведенні законодавства у відповідність до *acquis* ЄС щодо взаємного визнання професійних кваліфікацій. Тут основним виконавцем виступає Мінекономіки, а саме департамент Дарії Марчак. Колеги, і тут необхідно забезпечити таку імплементацію Директиви про визнання професійних кваліфікацій та Директиви про перевірку пропорційності перед прийняттям нового регулювання професій.

Також варто додати, що це все паралельно триває з розробкою вже цифрової системи "Обрій", за яку згадувала Дарія Марчак. І імплементація передбачає прийняття законодавства про регульовані професії та запровадження європейської професійної карти.

Слід зазначити, що у 2025 році урядом прийнято план заходів щодо забезпечення імплементації директив і наказом Мінекономіки створено робочу групу по імплементації законодавства, а постановою уряду запроваджено створення Єдиного реєстру кваліфікацій – класифікатора професій.

Щодо ще планів на 2026 рік. Міністерство економіки, вірніше Національне агентство кваліфікацій, планує від себе забезпечити функціонування національних центрів Euroguidance, Europass та Національного координаційного центру європейської рамки кваліфікацій, а також розширити мережі кваліфікаційних центрів. Це по розділу III.

Можемо далі перейти, у мене ще два розділи.

ГАЛАЙЧУК В.С. Так, будь ласка, продовжуйте, але теж прохання зосередитись на основному.

ЦИБОРТ О.С. Я дуже стисло, бо дуже об'ємні розділи, ще два, тому буду теж скорочувати, щоб швидше.

ГАЛАЙЧУК В.С. Так, будь ласка.

ЦИБОРТ О.С. Далі розділ VII, це по праву інтелектуальної власності. По цьому розділу з рекомендацій Європейської комісії в наступному році Україна має, зокрема, вдосконалити функціонування організації колективного управління та систему виплати винагород правовласникам, надалі вдосконалювати систему забезпечення прав промислової власності, зокрема шляхом боротьби з піратством і ухвалити проекти законів про

авторське право, право промислової власності, а також комерційну таємницю. І останнім ухвалити стратегію розвитку інтелектуальної власності.

Тепер коротко по ним, по першому, там, де про АКУ. В 2026 році Мінекономіки розробить і подасть до Кабінету Міністрів України законопроект для імплементації директиви. Також відновлення акредитації АКУ та підвищення прозорості їх діяльності заплановано, вдосконалення системи щорічного звітування АКУ про результати діяльності включно з переходом до цифрової звітності, зокрема дашборд.

Запуск та розвиток цифрового реєстру для підвищення прозорості, створення та підтримка такого дашборду АКУ для періодичного моніторингу інформації, яка подається АКУ щодо винагород. Перегляд та оновлення заходів нагляду і контролю за діяльністю і запровадження інструментів. Тут слід зазначити, що питання АКУ, доволі критичне не тільки в Україні, а й в інших країнах. Тому ми працюємо з колегами і шукаємо там спільні рішення, які можуть бути в Україні, краще працювати.

Щодо другого розділу про вдосконалення системи прав промислової власності. Тут передбачається розробити законопроект для повного узгодження з директивою у наступному році і також посилити діяльність центру спостереження ІР офісу як платформи обміну інформації.

Про чотири законопроекти, які ми вже розробили і які є євроінтеграційними, це авторське право, патенти, торговельні марки і комерційні таємниці. У серпні 2025 року вони вже були направлені в Європейську комісію, отримано перші звіти, враховані коментарі, і вже Мінекономіки подало ці законопроекти для включення до плану законопроектів роботи ВРУ на 2026 рік. Тобто ми тут рухаємося доволі високими темпами.

І по останньому, по стратегії. От якраз так співпало, що сьогодні вже стратегія була готова і має бути навіть опублікована на сайті Мінекономіки: Стратегія інтелектуальної власності до 2030 року. Тобто цей пункт можна вважати вже виконаним.

Також, переходячи далі, XXVIII розділ, про захист прав споживачів та охорону здоров'я. Він поділений на два пункти: захист прав споживачів, де виконавцем є Мінекономіки, і охорони здоров'я, де виконавець МОЗ. Тому пропоную прокоментувати по першому, а далі надати слово представникам МОЗ.

По нашому напрямку згідно з рекомендаціями ЕКА нам необхідно досягти прогресу в створенні системи альтернативного вирішення спорів. Тут ми напрацьовуємо законопроект України про позасудове вирішення споживчих спорів, які імплементує положення Директиви, і плануємо прийняття закону до кінця 2026 року.

Також є по співпраці між національними органами відповідальними та застосування Закону про захист прав споживачів, необхідно імплементувати регламент. Ми розробляємо законопроект, та вже розробили законопроект, та направили його вже до ЦОВВ. Також плануємо до кінця 2027 року прийняти такий закон.

Стосовно прийняття закону, узгодженого із загальним Регламентом безпеки продукції, відповідно до зазначених рекомендацій Мінекономіки також розробило проект Закону про загальну безпечність нехарчової продукції, який імплементує положення Регламенту ЄС. Внесення цього закону на розгляд уряду планується до кінця 2026 року.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую.

Зараз передам слово пані Марині Слободніченко. В мене тільки от два питання до колег з Міністерства економіки.

Одне, ви багато всі там посилалися на те, що ось той чи інший законопроект, напрацьований вами, ви надіслали до Європейської комісії і там чекаєте на зворотній зв'язок, або вже отримали зворотній зв'язок. Чи я правильно розумію, що Європейська комісія створила додаткові там, скажімо, такі пріоритезовані умови для того, щоби ви достатньо швидко

отримували відповіді? Як цей процес взагалі налагоджений, і чи це, наприклад, відбувається прямо напряду через Міністерство, чи це Урядовий офіс є координатором вашої цієї роботи?

ЦИБОРТ О.С. Дякую. Тут, дійсно, співпраця з Урядовим офісом, і ми надаємо наші побажання і від них отримуємо допомогу там в пришвидшенні цих питань, в напрацюванні відповіді від Європейської комісії рекомендацій, щоб імплементація відбувалася швидше.

ГОЛОВУЮЧА. Можливо, пан Олександр просто додасть щось з цього приводу?

ІЛЬКОВ О.М. Дякую за запитання.

Так, дійсно, була домовленість з Європейською комісією для того, щоб створити дві точки входу у них і в нас, що вся комунікація відбувається через Урядовий офіс з української сторони і через DG ENEST з боку Європейської комісії. Вони в свою чергу вже далі тоді співпрацюють з відповідними профільними директоратами. Та ми, скажімо так, постійно закликаємо Європейську комісію, наголошуємо на пріоритетності певних речей, але, зрозуміло, що в них там теж свої є графіки, іноді ми, дійсно, стикаємося з ситуацією, коли достатньо довго ми очікуємо на певні результати експертизи. Воно працює набагато більш швидко в тому разі, якщо в Європейської комісія в Україні працює відповідний проєкт технічної допомоги, який безпосередньо і з міністерством раніше працював, і вони мають можливість його залучити до здійснення цієї первинної експертизи, яку потім далі верифікують. Але, якщо виникають якісь нові питання, то це, на жаль, трапляються випадки, от буквально зараз ми зібрали перелік тих запитів, які є на розгляді Європейської комісії, звернулися до наших колег з тим, що, ми розуміємо, кінець року і ми хочемо бачити чіткий таймлайн, коли ми отримаємо від них відповідні експертизи.

Що стосується тих законопроектів, які, власне, безпосередньо в пайплайні DG ENEST, то їхнього відділу з питань верховенства права, там все це відбувається дуже швидко, як би всі ці канали комунікації вже відпрацьовані і воно працює...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я просто буду звертатися, знову ж таки, я думаю, що колеги підтримають, члени комітету, щоб ми одним з рішень нашого засідання також звернулися до, власне, тоді виходить до Урядового офісу, тому що через вас проходить весь цей зворотний зв'язок від Європейської комісії. Що коли там той чи інший проект закону знаходиться на розгляді Верховної Ради України, ми вже просто бачили неодноразово ці всі історії з маніпуляціями, що хтось мені там прислав, говорить народний депутат чи ще хто там, не знаю, представник уряду, от в мене є якийсь там документ, який свідчить про погодження з Європейською комісією повністю тексту, цих маніпуляцій було і буде. Ми би хотіли уникнути цього і хотіли би, щоб максимально ми всі були на одній хвилі.

І тому пропоную колегам звернутися до уряду, що будь-який раз коли ви отримуєте там по законопроектам, які є на розгляді Верховної Ради, якийсь деталізований чи не деталізований зворотний зв'язок, а воно на розгляді Верховної Ради від Європейської комісії, то ця інформація надсилається як в профільний комітет, так і автоматично надсилається в Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу. Я вважаю, що це тоді просто дозволило би зняти велику кількість недомовок, питань, перекручень і так далі. І це допоможе всім нам бути, знову ж таки, хтось глибше розбереться і буде тоді далі працювати над цим.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Як і допоможе нам поправками або іншими діями просто посилювати і відображати правдиву позицію України і європейських партнерів.

ГОЛОВУЮЧА. Так, будь ласка.

ІЛЬКОВ О.М. Ми підтримуємо цю позицію, я не бачу там жодних перешкод. Єдине, що...

ГОЛОВУЮЧА. Ми маємо просто автоматизувати, знаєте, так.

ІЛЬКОВ О.М. Тут просто є розуміння в тому, що ця комунікація, скажімо так, не настільки формалізована, як це звикли депутати, коли на бланку ти отримуєш за підписом Урсули фон дер Ляєн, що висновок позитивний і можете рухатись далі. Тобто як правило це комунікація там імейлами.

Але якщо мова йде про комплексні законопроекти, як, власне, зараз один з таких найбільш яскравих прикладів, це ми завершуємо все-таки аналіз законопроекту про публічні закупівлі, то, звичайно, там є більш такі вже конкретні і деталізовані пропозиції. І от якраз це той приклад, коли, якщо пам'ятаєте, Іванно Орестівно, ми комітету якраз надсилали детальний перелік цих проблемних питань, які бачила Єврокомісія в законопроекті, який був внесений на розгляд парламенту.

ГОЛОВУЮЧА. Так, дякую. Якраз мені би і хотілося, щоби це для нас було просто даністю, що ми це робимо, що і профільний комітет, причому і всі депутати, і так само ми через секретаріат далі будемо розсилати це до членів комітету нашого. І це буде дозволяти, якщо є, наприклад, необхідність, ми можемо так само це в підкомітети передавати. Але мені здається, що якщо іде в профільний комітет, то тоді голова підкомітету теж має бути залучений чи залучена до цього. Тому я би просила, щоби ми це налагодили.

В мене ще було друге питання, але я думаю, що це не до вас колеги, заступники міністра, а насправді до пані Свириденко, от наскільки це... наскільки взагалі йде мова і усвідомлення того, що треба розділити це міністерство назад. Але ви займаєтеся якраз тими питаннями, які, наскільки я розумію, це не ваша компетенція. Воно, знову ж таки, повисне в повітрі, але я вважаю, що це реально серйозний виклик для ефективності нашої євроінтеграції – мати в одному міністерстві і сільське господарство, і довкілля, і економіку. Бо це не дозволить нам ефективно... До речі, крім того, що ідеться про політики, так, і про деколи такі політики, які один одному можуть суперечити і потребують там серйозного погодження між різними інституціями. Це раз. А друге, це про те, що ми недостатньо зможемо захищати свої інтереси в перемовинах і в роботі з країнами-членами, якщо ми не будемо мати відповідних міністрів. Ну, але це, я так розумію, що ви навряд чи це можете прокоментувати.

Будь ласка, пані Марина Слободніченко, МОЗ, напевно, це знову ж таки ще одна з тих царин, де ми можемо щодо пріоритетів на 2025 рік похвалитися, що нам багато що вдалося. Дякую вам.

Тому, ну, трошки про позитив і про пріоритети. Добре?

СЛОБОДНІЧЕНКО М.К. Дякую. Дякую.

Не була налаштована доповідати про позитив, але приємно, що відмічаєте. Тому що дійсно сфера охорони здоров'я і захист прав споживачів, ми йдемо в одному XXVIII перемовному розділі, маємо 4 бали з 5 по прогресу. Це така спільна робота, насправді не лише уряду, але і парламенту, тому що ми спільно з комітетом робили великі напрацювання.

Ну, але скажу, з прогресу – це ментальне здоров'я. Єврокомісія відмітила Закон про ментальне здоров'я. І, до речі, вони беруть нашу систему як одну із зразкових систем для впровадження в інших країнах Європейського Союзу. Ми затвердили декілька стратегій: стратегія з наркополітики, стратегія з антимікробної резистентності, що є дуже великим

викликом в Європейському Союзу, і загалом стратегію в системі охорони здоров'я. І такі комплексні документи стали основою для того, що ми отримали позитивну оцінку.

Ще ми зрушилися дуже сильно, точніше так, не дуже сильно, але маленький крок зробили в транскордонній медицині. Але я тут уже перейду до наших викликів, тому що впровадження транскордонної медицини є для нас новою задачею на новий рік. Простими словами, це, власне, те, що на сьогоднішній день українці отримують медичну допомогу за кордоном. Діє Директива про тимчасовий прихисток, але вона невічна, і тоді виникає питання: яким же чином українці матимуть можливість і на яких правах і підставах отримувати послуги за кордоном, а аналогічно іноземці – в Україні?

І, власне, це транскордонна охорона здоров'я, ми можемо отримати бенефіти від впровадження такої системи, врегулювавши свою програму медичних гарантій відповідним чином. Тут ми розробляємо дорожню карту по такій транскордонній медицині і нашим викликом є впровадження картки медичного страхування.

Далі, з таких важливих викликів на наступний рік, це ми підходимо до створення нового центрального органу виконавчої влади в країні. Він буде регулювати фармацевтичну галузь, така фармацевтична агенція запрацює з 1 січня 27-го року. І оце, власне, до того, про що говорив пан Олександр Ільков, як ми співпрацюємо з європейськими інституціями. Європейська комісія дала нам цілий проєкт Twinning. Це перший проєкт у сфері охорони здоров'я, на півтора року, де три країни – Литва, Польща, Німеччина – допомагають нам у створенні такого регуляторного органу. Він замінить Державну службу з лікарських засобів і частково Державний експертний центр, і частково повноваження Міністерства охорони здоров'я по регулюванню фармацевтичної галузі відійдуть у цей новий центральний орган виконавчої влади.

Також нашим викликом є реалізація плану готовності до надзвичайних ситуацій. Такий план Україна має, але Всесвітня організація охорони здоров'я говорить про впровадження великого пакета NABC. То зараз ми будемо працювати для того, щоб порівнювати, наскільки їхня програма комплексна відповідає тому плану, який в Україні впроваджений, це теж задача на 26-й рік.

Всесвітня організація охорони здоров'я вимагає впровадження Протоколу, ратифікацію Протоколу про незаконну торгівлю, усунення незаконної торгівлі тютюновими виробами. Міністерство розробило відповідний проект закону вже, і наступний рік буде питання за парламентом і Офісом Президента, щоби ми нарешті приєдналися до цього Протоколу про усунення незаконної торгівлі тютюновими виробами.

І завершу двома речами. Це така цікава для захисту прав людей, в принципі, справа, яку ми будемо впроваджувати. В 27-му році в Європейському Союзі буде діяти новий Регламент SoHO – це речовини людського походження, це наші тканини, клітини, в тому числі репродуктивні клітини, і ось в Європі буде нове регулювання. Ми не відстаємо, ми вже починаємо напрацьовувати дорожню карту як в Україні впроваджувати цей Регламент SoHO. І це наша задача на наступний рік.

І навіть зараз в Брюсселі наші 5 фахівців вчать цим заходам, і це теж до того, як ми співпрацюємо. Насправді Єврокомісія відкриває нам можливості доєднуватися до навчальних кейсів. Ми інтегрували наших фахівців в сфері охорони здоров'я абсолютно у всі комітети, які працюють в нашому директораті профільному SANTE, і це дозволяє нам отримувати дуже оперативно інформацію.

І дуже важливо, це потрібно інтегрувати систему епідеміологічного нагляду з відповідними системами Європейського Союзу. І тут теж наш Центр громадського здоров'я провів вже велику роботу, ми налагодили прямий контакт з Євро CDC, отримали від них аналітику по українській системі епідеміологічного нагляду, це дуже турбує Європейський Союз, і

чекаємо, ось зараз в листопаді, може, на початку грудня їхній звіт і будемо працювати над помилками, якщо вони виявлять, в цьому звіті для того, щоб їх усувати.

Дякую за увагу. Це коротко.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

В мене ще є одне таке системне питання до всіх заступників міністра, які тут є, стосовно того, наскільки зараз уряд, працюючи над різними законодавчими ініціативами, враховує необхідність запровадження практики оцінки впливу тієї чи іншої законодавчої зміни на той чи інший сектор економіки? Для нас це є, це завдання, яке десятиліттями кочує з завдання в завдання, мені видається, що очевидно, це якраз те, що не можуть і не мають можливості робити народні депутати, коли подають свої законопроекти, бо в них немає ані всієї інформації, ані там прогнозних показників, ані цифр. А уряд просто зобов'язаний це робити. І мені видається, що це критично важливо для кожного законопроекту. То як це зараз працює? От Мінекономіки – це одне з основних міністерств, можливо, ви, колеги, спочатку? Будь ласка.

СЛОБОДНІЧЕНКО М.К. Якщо дозволите, пані Іванно. Я можу сказати про це. Насправді хоч сфера охорони здоров'я і така більш про захист людей, але у нас є, наприклад, економічна складова досить велика – це фармацевтична галузь і це ще біоциди. І ми вже працюємо над декількома оцінками, як впровадження тих чи інших регламентів вплине на систему, наприклад, фармацевтичного регулювання. Україна, просто приведу приклад, Україна – це генерична країна, ми здебільшого виробляємо генеричні лікарські засоби. І там вони мають патентний захист 5 років. В Європейському Союзі цей патентний захист там від 8 до 11 років. І треба проаналізувати, наскільки ми втратимо власного виробництва, якщо, наприклад, імплементуємо повністю Директиву 83 Європейського Союзу, і

скільки наших українських виробників, а це там понад 50, ми досить потужна країна в цій галузі, наскільки ми втратимо виробництво внутрішнього. Тобто це ми аналізуємо.

Друге, що ми здійснюємо аналіз, я вже згадувала про транскордонну медицину, заробимо ми на ній чи втратимо. Тобто якщо ми відкриваємо на медичному туризмі, треба вигравати, треба, щоб держава заробляла від того, щоб іноземні пацієнти їхали лікуватися в Україну, а не українці за кордон. Тут ми теж зараз оцінюємо спільно з Національною службою здоров'я, які програми медичних гарантій треба так, умовно, рекламувати і піднімати для того, щоб вони були в фокусі уваги країн Європейського Союзу як вигідні для отримання послуг в Україні. Це там і кардіологія, наприклад, і реабілітація на сьогоднішній день. Там я вже не кажу про стоматологію, можливо, інші... І навіть репродуктивні технології наші. Також по біоцидній продукції, це, власне, дезінфектанти і всі такі інші речі, теж коли відкриється ринок, ми оцінюємо.

Ну, власне, це і медичні вироби, великий ринок медичних виробів, це від лейкопластиру там до МРТ і КТ. Так само, коли ми впровадимо регламенти Європейського Союзу по регулюванню медичних виробів, що відбудеться з ринком національних виробників медичних виробів. Ці оцінки ми проводимо, по їх завершенню будемо раді поділитися інформацією.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Марино.

Колеги, чи пан Віталій, чи пан Олександр.

КІНДРАТІВ В.З. Ну, я хотів би прокоментувати, що, з одного боку, в нас є необхідність і зобов'язання рухатися в європейському фарватері і приймати, і інтегрувати в себе всі відповідні законодавчі зміни і там технічні регламенти, і тому подібне. В той же час ми розуміємо, що це доволі сильно впливає на ринок в тому числі. Тому ми дуже щільно і спільно з ринком працюємо і з різними асоціаціями, і бізнес-асоціаціями, і з профільними, аби

підготувати їх до переходу до нових стандартів, за якими ми будемо жити і працювати. В цьому контексті, звичайно, кожна законодавча ініціатива опрацьовується, аби розуміти, як воно буде впливати на ринок, а воно точно буде впливати на ринок. З іншого боку, наше завдання як уряду, як Міністерства економіки зробити так, щоб цей перехід був для ринків м'яким і там доволі-доволі ефективним з точки зору їх бізнес-активності.

ГОЛОВУЮЧА. Але з точки... я перепрошую. Але з точки зору там обов'язкової процедури оцінки впливу і, скажемо, наявності цього документального елемента, який супроводжував би той чи інший законопроект, на сьогодні ніяких рішень там в уряді не ухвалено, що це обов'язковий елемент кожного законопроекту, який пропрацьовується і подається від уряду. Правильно чи ні? Ну, я просто хочу...

СЛОБОДНІЧЕНКО М.К. Просто доручення, у нас є загальне доручення провести, визначити сфери, в яких потрібно зробити оцінку, і провести такі оцінки. І тому міністерства, в принципі, за таким завданням уряду працюють. Але дійсно прив'язки до регламентних норм немає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Мені здається, що ми би мали, колеги, так само звернутися до уряду з тим, що це має бути частиною практики урядової з огляду на те, що це потрібно і при розгляді тих чи інших законодавчих ініціатив, які походять від уряду, а так само і для комунікації подальшої з тими чи іншими сегментами ринку, сектору і так далі. Мені здається, що це дуже-дуже... Так, це росте об'єм завдань, але будь-яка країна Європейського Союзу, вона без оцінки впливу не ухвалює жодного рішення.

Будь ласка, пан Теплюк. Пан Михайло, будь ласка.

ТЕПЛЮК М.О. Дякую за надане слово.

Доброго дня, шановні колеги! Іванна Орестівна, ви підняли надзвичайно важливе питання. І хочу нагадати про те, що це питання врегульовано в Законі "Про правотворчу діяльність", який буде введений в дію через один рік, основний матеріал цього закону, після припинення чи скасування воєнного стану. Однак станом на сьогоднішній день ніхто нікому не забороняє робити оцінку впливу і подавати її до парламенту для розуміння впливу на суспільні процеси того чи іншого законопроекту чи закону, який... у разі його ухвалення парламентом, відповідного закону.

Водночас оцінка впливу могла б дозволити прореагувати на те, яким чином ми готові сприйняти сьогодні, якщо будуть впливи, я не буду говорити позитивні, не про позитивні, негативні впливи. Досвід країн, які вступали до Європейського Союзу, свідчив про те, що вони часто в таких випадках відтерміновували момент, коли застосовується закон. На сьогоднішній день у Законі "Про правотворчу діяльність" розведені два поняття – набрання чинності і введення в дію закон. Таким чином він може набрати чинність, але введений в дію, тобто безпосередньо застосовуватись в більш пізній момент, той, який парламент і уряд будуть вважати прийнятним для того, щоб застосовувати в Україні закон, який відповідає праву Європейського Союзу, але певним чином впливає на суспільні відносини, які, скажімо, на сьогодні навряд чи доцільно це робити, а от виконуючи зобов'язання, обов'язково відтермінувати введення в дію того чи іншого закону.

І користуючись нагодою, я хочу торкнутись ще одного питання, яке надзвичайно важливе. Безперечно, прийняття закону – це не самоціль. Втілення його в життя, імплементація – це те, до чого повинні прагнути і парламент, і уряд. Хочу сказати, що з цією метою у Законі "Про правотворчу діяльність" передбачено внесення змін до двох статей Закону про комітети – 14 і 24, які і містять положення, що дозволяють комітетам, парламенту здійснювати, зокрема в аспекті юридичному, тобто в аспекті прийняття

підзаконних нормативно-правових актів в розвиток того чи іншого закону, який прийнятий парламентом.

Хочу сказати, що це проблема надзвичайно велика і вона існує впродовж всього періоду діяльності парламенту в умовах незалежності. Але це проблема не лише українського парламенту, це загальна така проблема, про яку часто говорять, що це чорна діра в діяльності парламенту. Водночас хочу сказати про те, що парламент дев'ятого скликання зробив суттєвий прогрес в цьому питанні, чому. Тому що відбувається контроль за станом виконання законодавчих доручень урядом і, очевидно, це уже сприяє тому, що своєчасно приймаються підзаконні нормативно-правові акти в розвиток того чи іншого закону. Водночас, мені здається, і Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу міг би тут зробити певні кроки в плані поліпшення ситуації, покращення ситуації.

Мова йде про що? Нинішня процедура проходження законопроектів в парламенті передбачає експертизу комітетам законопроектів, які підготовлені до другого читання. І ось на цьому етапі, очевидно, варто звертати, наскільки головні комітети, які опрацьовують, готують той чи інший законопроект до другого читання, виконують вимоги статті 90 Регламенту, яка передбачає визначення переліку підзаконних нормативно-правових актів, які необхідні, прийняття яких, ухвалення яких необхідне для забезпечення і реалізації закону. Мені здається, що цей напрямок і контроль за тим, як виконується норма Регламенту, поки що залишається в тіні, і його потрібно, мабуть, так актуалізувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Михайле.

Я думаю, що це потребує так само дискусії додаткової там у комітеті. Але от обмінялися кількома словами стосовно того, чи ми були готові взяти на себе і цю координуючу, контролюючу роль. Ми розуміємо, що це не робиться зараз жодним, напевно, комітетом. Але одночасно теж у мене є

питання стосовно того, наскільки парламент, на парламентському майданчику є спроможність передбачити усі додаткові там нормативні акти, їхній вид і так далі, для того, щоб дати таке завдання уряду під кожний законопроект.

Перепрошую, зараз. Будь ласка, пане Валентине.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Я хотів би підтримати пана Теплюка, тому що, як правило, урядові законопроекти погоджуються в кожному міністерстві, візування передбачає в тому числі надання нормативно-правових актів, які потребують змін, доповнень або розробки. Раз. Друге, третє...

ГОЛОВУЮЧА. Да, що стосується кабмінівських.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Тобто насправді механізми є, їх просто треба вимагати і вони мають бути з законопроектами, моя думка однозначна.

ГОЛОВУЮЧА. В цьому сенсі я абсолютно тут підтримую. Якщо це кабмінівський законопроект, то він зобов'язаний з'являтися. Будь ласка, з таким доповненням.

ТЕПЛЮК М.О. Дякую.

Ви знаєте, досвід роботи парламенту дев'ятого скликання свідчить про те, що такі спроможності є. Я наведу лише один приклад, коли парламент ухвалював закон, який стосувався виплат військовослужбовцям, які перебувають на лінії зіткнення. І Комітет з питань національної безпеки і оборони після ухвалення закону направив листа на адресу Прем'єр-міністра з доданим переліком підзаконних нормативно-правових актів, де зазначив, під які положення прийнятого закону потрібно розробити підзаконні

нормативно-правові акти. Це було шість нормативних актів підзаконних, п'ять, які мав ухвалити уряд, і один – Міністерство охорони здоров'я.

Ви знаєте, органи виконавчої влади, правда, з нагадуванням комітету, справились, і станом на момент набрання чинності законом відповідним всі підзаконні нормативні акти були ухвалені.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, чи є ще зараз запитання стосовно цього, очевидно, дуже поверхово нами розглянутого кластеру 2 до наших колег з уряду, чи онлайн, чи не онлайн? Немає. Я зрозуміла, бачите... Просто наскільки я розумію, що вже там відключилися і колеги з профільних комітетів, які могли б більш, скажімо, заглибитися в той чи інший напрямок.

Я думаю, що ми поступово будемо переходити до підведення підсумків. Якщо хтось із колег ще хотів висловитися, то просила би...

Так, будь ласка, пані Марія, да, бачу, що ви тільки підняли руку. Будь ласка.

ІОНОВА М.М. Да, дуже дякую. Всім доброго дня! Дякую за важливу дуже ініціативу комітету, що ви взяли на себе таке лідерство зустрічі саме з нагальної стратегічно важливої теми. Мені здається, що, може, все ж таки і всю президію запрошувати, раптом вони захочуть долучитися і теж послухати стан виконання. Тому що якраз ця платформа діалогу, яку ви організували разом з урядовцями і разом з депутатами з усіх парламентських фракцій, представників уряду, і, що саме важливо, що дійсно громадянського суспільства, що ми можемо працювати разом на стратегічну мету.

Я думаю, що якраз мета євроінтеграції – це те, що нас об'єднує. Я дуже перепрошую, що була зранку, потім змушена була частково слухати онлайн, але, скажемо так, символічно, що таке засідання, воно відбулося, на жаль, паралельно із засіданням суду щодо переслідування Петра Олексійовича,

лідера опозиції, і запровадження незаконних санкцій проти українського громадянина. Тому вибачаюсь, що частково не була з вами. Але я якраз пішла після того, як було слово віцепрем'єра pana Тараса Качки, профільний прем'єр, те, що я почула, мені все ж таки здалося, що це трошки так формально бачить свій діалог з парламентом і мені шкода, що все ж таки було таке проведення мінімальне, знаючи pana Тараса як, дійсно, профільного фахівця в євроінтеграції з попередньої каденції. Дуже хотілось би, щоб це ставлення, дійсно, змінилось, бо реально у нас фахових людей не так багато в країні, які можуть, скажемо так, і впливати, і висловлюватися.

Але коли ми говоримо, те, що сьогодні я почула про звіт, я не можу сказати, що, знаєте, не дуже поділяю оцю таку урядову ейфорію, що у нас так все прекрасно, тому що в будь-якому випадку це наше завдання домашнє і нам важливо виправити ті помилки, на які якраз звіт Європейської комісії в своїх рекомендаціях звертає увагу. Бо результат, як-то кажуть, він на табло із-за того, що переговори до сих пір не відкриті і, повірте, ми точно виступаємо за те, щоб принаймні кластер Fundamentals був відкритий. Але давайте теж не забувати, що оцінки експертів Європейської комісії, вони пройшли через такий щільний фільтр солідарності з Україною в контексті повномасштабного вторгнення, яке триває, дійсно, на жаль, безпекової ситуації, яка погіршується.

Тому я би все ж таки не говорила про медалі, я би... якби уже тут зараз, як-то кажуть, перейшли до конкретних пропозицій, які ви чуєте і відразу вносите як комітет, і тут треба продовжити працювати.

Єдине, що я не почула під час виступу, що стосується ситуації з розблокуванням процесу переговорів. Тобто я не почула, що стосується Угорщини, що з іншими країнами. Коли виступав пан Тарас, я не почула позиції щодо нових ініціатив Європейської комісії про нову модель розширення, тобто таке напівчленство, да, тобто ця тема. Якщо можна, щоб ви, скажемо так, в подальших зустрічах більше її розширити і, скажемо так, нам також рекомендували, де нам потрібно посилити нашу роботу в

контексті і тих міжнародних платформ, де ми працюємо, на всіх максимально міжнародних майданчиках.

Щодо Fundamentals кластеру, я хотіла би звернути увагу все ж таки на проблеми у питаннях статусу та прав парламентської опозиції в Україні, і намірів уряду вирішити питання скасування незаконних та антиконституційних обмежень на подорожі депутатів і не тільки, і в принципі парламентської дипломатії. Рішення суду на це є. Хотілось би, щоб питання санкцій теж і питання свободи слова виправлялося і, в принципі, багато принципових питань, що стосуються парламентського плюралізму.

І також апелюючи і звертаючи увагу, що стосується рекомендацій Європейської комісії по перезавантаженню ДБР, і саме реформи правоохоронних органів, ми з вами бачимо, наскільки симптоматично виглядає реформа по ДБР і, на жаль, максимально політична інституція. Тому нам треба давати швидкі відповіді, ефективні на це питання. Ми бачимо, що це стосується не тільки політичних опонентів, все ж таки це стосується громадянського суспільства, і важливо все ж таки відновлення довіри. Знаєте, ми не маємо відсилати на якийсь там пункт нашого домашнього завдання, який буде зроблений через 2-3 роки. Це якраз те, що треба виправити негайно. Я розумію, що, може, для влади це зараз так зручно, такі політичні, як то кажуть, розправи через такі правоохоронні... але я думаю, що нам важливо цю ситуацію виправити.

На завершення. Знаєте, ми з вами почули, дійсно, чудову роботу у багатьох міністерствах. Але хотілося би в таких надважливих, от ми теж багато чули про верховенство права зі сторони наших європейських партнерів, що все ж таки це була не декорація, а була така серйозна комплексна робота. І як уже сказав пан Михайло, питання не тільки прийняття законодавчих актів, а, дійсно, імплементації, і це більш ширша робота, і ми маємо демонструвати оцю серйозність реалізації наших зобов'язань, які в інтересах у першу чергу нашої держави.

Ще раз дякуємо. Чекаємо на нові зустрічі.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Марія.

Я знаю, що там представник організації ZMINA. Ви хотіли ще взяти слово? Да, якщо... 3 хвилини максимум.

ДАЦІВ А. Добрий день! Якщо можна. Загалом щодо рефлексій про Звіт про розширення і загалом тіньовий звіт, де ZMINA була відповідальна за блок, який стосувався прав людини.

Тут важливо сказати, що багато звучало поглядів, що громадянське суспільство дуже критично ставиться до Звіту про розширення. Тут, мабуть, я б сказала, що це не критика, це реальний тверезий погляд на те, як описаний стан справ там. Якщо ми говоримо, власне, про основоположні права і права людини загалом, то можна побачити, що звіт не дає дуже багато нових рекомендацій. Але це знову ж таки не позитивний розвиток подій, це радше натяк на застій, який ми спостерігаємо у дотичних політиків. Бо якщо поглянути на попередні звіти, усі рекомендації, вони просто повторюються, вони тягнуться з першого звіту, який був опублікований три роки тому, і це якраз свідчить про відсутність цього прогресу і не є зовсім позитивною тенденцією, про яку ми можемо говорити в цьому аспекті.

Тут важливо зазначити, що багато законопроектів, які навіть потрапляють у Верховну Раду і реєструються задля вирішення цих тривалих рекомендацій Європейської комісії, вони, навіть коли і з'являються, не відповідають європейським міжнародним стандартам і європейському *acquis*. Тут, зокрема, можна згадати про законопроект про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини. Хоча це минулого року була рекомендація Європейської комісії, цього року законопроект з'явився, але якщо поглянути на нього ґрунтовніше і глибше, він є, але він не буде відповідати усім стандартам, які втілюються на європейському і міжнародному рівнях.

Так само згадувався сьогодні законопроект про недискримінацію (13597). Знову ж таки це була досить тривала рекомендація Європейської

комісії, законопроект з'явився, але якщо поглянути на нього, він не закриватиме дуже багато проблем, які існують зараз.

Є ще такі законопроекти досить болючі і теж згадувалися сьогодні – про захист персональних даних. Для європейських партнерів це теж досить гострі теми на порядку денному відносно з Україною. Законопроект теж досить давно є у Верховній Раді, але не розглядається надалі.

І ще є таким для правозахисної спільноти важливим це законопроект – зареєстровані або цивільні партнерства, теж довго у Верховній Раді, але прогресу ми не бачимо. Швидше всього буде схоже на те, що в наступному Звіті про розширення про цей законопроект знову будуть згадувати, бо нічого не відбувається.

Як і громадянське суспільство у тіньовому звіті, так і Європейська комісія відзначають з позитивного розвитку це те, що робота Верховної Ради і комітетів стала відкритішою, і у питанні трансляції, і загалом доступу громадськості до комітетів. Але тут ми, звісно, висловлюємо вдячність вашому Комітету з питань європейської інтеграції. Але є багато профільних комітетів по дуже важливим законопроектам, які не слідують таким же практикам і до яких дуже тяжко достукатись. Навіть до того ж Комітету з прав людини, який відповідальний за... який є профільним у дуже багатьох законопроектах, які і для нас, і для нашої європейської інтеграції є дуже високо на порядку денному.

Тому тут ми вдячні за покращення роботи комітетів у цьому напрямку, але також закликаємо й інші комітети слідувати таким же практикам. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую.

Бачите, я думаю, що, може, якраз доречно, що це теж є якимось таким певним підсумком тієї нашої роботи. Я знову повернуся до того, з чого і починала, що треба чесно дивитися на себе в дзеркало. Нам немає перед ким хизуватися і лежати на лаврах. Так? Дивимося на себе в дзеркало, бачимо

ваду – виправляємо. Тим більше, що з точки зору трансформації країни ці вади можливо виправляти.

Колеги, всім хочу подякувати за участь у сьогоднішньому засіданні, і представникам уряду, і партнерам, і колегам з громадянського суспільства. Я думаю, що ми прекрасно розуміємо, що ми маємо бути сильними і єдиними у складні часи не тільки для того, щоб відбити атаку ворога, щоб не втратити державу, а насправді для того, щоб своєю наполегливістю, системністю, координацією, вмінням пріоритезувати, вмінням чути один одного реально забезпечити виконання тої мрії і цілі, яка є в українських людей, і довести країну таки до членства в Європейському Союзі.

Я звертаюся до колег членів комітету, всім було надіслано проект рішення комітету за основу, да, там стосовно і взяття опрацювання цих всіх матеріалів, які ми отримали, і рекомендації і громадських організацій, ми також дещо напрацювали з вами зараз в процесі комітету, то, якщо є якісь доповнення до того проекту рішення, який був розісланий всім, прошу їх зазначити. Є, колеги, чи ні? Немає доповнень ніяких?

Ми говоримо зараз за основу. Там ми все одно будемо доопрацьовувати.

ГАЛАЙЧУК В.С. З вашого дозволу, пані голово. Єдине, що я тут хотів уточнити з проекту рішення, це механізм... скоординувати оцей механізм звітування, інформування, звітування, як Кабмін подає до Верховної Ради списки пріоритетних законопроектів, виконані на вимогу комітету, заходи по там визначенню цих пріоритетів і так далі. Бо в нас декілька різних було варіантів, як ми отримуємо цю інформацію, і вона, пам'ятаєте, деколи ну таки була незлагоджена, будемо так говорити, робота.

ГОЛОВУЮЧА. У нас і на даний момент є досить незлагоджена робота, тому що знову ж таки тут є і якісь доручення Голови Верховної Ради України, як виявилося, до Кабінету Міністрів надати переліки тих чи інших

законопроектів, які є євроінтеграційними, є паралельний процес нашої взаємодії як комітету в рамках наших повноважень з віцепрем'єром профільним, із Урядовим офісом. Ми отримали теж зараз оцей перелік євроінтеграційних законопроектів, який би ми мали з вами розглянути після опрацювання секретаріатом і визначитися, чи ми хотіли би щось додати, чи все ми сприймаємо. Були всякі історії, там були і ті, пригадуєте, були і такі списки законопроектів євроінтеграційних, серед яких були ті законопроекти, які прямо суперечать праву Європейського Союзу. Такі теж були, да. Тобто для того ми і є з вами тим фільтром, який може допомогти це пріоритезувати.

Але як саме ви хотіли би тоді там чи переформулювати, чи зараз просто...

ГАЛАЙЧУК В.С. Я підтримую загалом таке формулювання, але маємо далі просто в комітеті допрацювати сам оцей от механізм обміну інформацією, і було б логічно, напевно, щоб комітет був в цьому плані, як ви кажете, основним, да...

ГОЛОВУЮЧА. Хабом таким.

ГАЛАЙЧУК В.С. Інакше ми будемо губити просто ту інформацію.

ГОЛОВУЮЧА. Якраз, я думаю, що ми можемо провести ще паралельно консультації, в тому числі з Урядовим офісом і з віцепрем'єром, і вийти на якесь там спільне бачення, і його вже долучити до... уточнити в ухваленні рішення в цілому. І це можна просто врахувати при підготовці рішення в цілому.

Тому я, колеги, ставлю на голосування проект рішення комітету за основу. Звертаюся до членів комітету визначатися і голосувати. Хто – за?

Климуш-Цинцадзе підтримує.

ГАЛАЙЧУК В.С. Галайчук – за.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Наливайченко – за.

ВІНТОНЯ О.В. Вінтоняк – за.

МЕЛЬНИК П.В. Мельник – за.

ЛЮБОТА Д.В. Любота – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, колеги. Рішення в нас ухвалено одностайно.

І дякую всім ще раз за роботу. Дякую за віру в те, що нам все вдасться. Якщо ми маємо віру, значить маємо знайти тоді сили і маємо знайти можливості у взаємодії рухатися якомога швидше і ефективніше до нашої цілі.

Порядок денний вичерпаний. І засідання завершено. Дякую, колеги.